48ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 912 Կ. ՊՈԼԻՍ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 15 28 ՅՈՒՆԻՍ 1904 13 ՐԷՊԻՒԼ ԱԽԷՐ 1322 — 15 ՀԱԶԻՐԱՆ 1320

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅԱԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ ԿԸ ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Բրդը Ալի Բաբը, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւնները ետ չեն դարձուիր։

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته در
صاحب امتیازی : اوهانس فرجه
اداره خانه‌سی : باب عالی جاده‌سنده نومرو ٣٨

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Օտար երկիրներու համար	25 Ֆր.	13 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ,
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար ձեռնտու պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ — 10 ՓԱՐԱ

Դպրոցը Աղջիկներուն Համար

Տոքթ. Ճորճ Ռոսթըրն, Ռոպըրդ Գոլէճի ծերունազարդ բազմարդիւն Տնօրէնը, դէմք մըն է, որչափ իր, նոյնչափ ալ մեր շրջանակին մէջ, որուն անձը անկեղծ համակրութեան եւ ինքնաբուխ երախտագիտութեան պսակով մը կը շրջանակուի, կրթական այն ճշմարտապէս արժէքաւոր գործունէութեան պատճառով, որով այնուր Դաստիարակը ամբողջ երկար տարիներ ինքզինքը նուիրած է միտքեր կրթելու արդիւնաւոր գործին, տարուէ տարի միջազգային համայնքի մը տալով Ուսման եւ Դաստիարակութեան բովին մէջ ձուլուած անհատներ։

Կրթական իր սիրական վառարանէն բաժնուելով հեռանալու պահուն՝ դէպ ի իր ծննդավայրը, հաճոյք մը պատճառած ըլլալ կ'ենթադրեմ ընթերցողներու՝ որոնք կրցած են ճանչնալ իր մէջ Մարդը եւ Արժանիքը, ներկայացնել թարգմանութիւնը՝ Սկիւտարի Աղջկանց Ամերիկեան Վարժարանին մէջ՝ ընթացաւարտուհիներուն խօսուած ուղերձին, որ իր ուղերձներուն վերջինը ըլլալ բերելու մեր ականջներուն մօտ խօսուած, եւ որ իր նախնական ձեռագիրէն մեքենագրութեամբ ընդօրինակել տալու համար, քիչ մը ուշ կրցայ յանձնել դժբաղդաբար։

Մեր ուսեցողութեան ալ համար այդ «Հուսկ Բանիք», մասնաւոր կարեւորութիւն մը ունի նաեւ անո՛վ, որովհետեւ հոն կը խօսուի աղջկանց դաստիարակութեան մասին առողջ գաղափարներու մէկուն մը, որուն կեանքը ամբողջական նուիրում մը եղած է միտքերու մշակութեան եւ անխտրական ծառայութեան իր շրջանակին մէջ գտնուած մարդկութեան զաւակներուն։

ՇՆՈՐՀՔ ԱՐՄԷՆ

Ոչ ոք կրնայ կասկածիլ թէ պիտի ուզեմ պզտիկցնել դպրոցական դաստիարակութեան կարեւորութիւնը։ Թէ՛ իբր դպրոցական եւ թէ իբր ուսուցիչ՝ գրեթէ ամբողջ կեանքս դպրոցներու մէջ անցուցած եմ, չորս տարեկանէս ի վեր։ Բայց ինծի կը թուի թէ աշխարհ մեծ համարում մը կը տածէ դպրոցին վրայ, եւ զայն կը նկատէ փանաքէ մը՝ ընկերային կեանքի բոլոր չարիքներուն համար։ «Դաստիարակութիւն» բառը՝ միշտ գործածուած կը ներկայանայ «դըպրոց»ին հետ, բացարձակապէս, մինչ ճշմարտութիւնը ա՛ն է որ, մեր դաստիարակութեան մեծագոյն մասը՝ դըպրոցէն դուրս է որ կը ստանանք։ Դըպրոցը չի՛ նմանիր գործատունի մը, որ խակ նիւթերը գործածուած ապրանքի կը վերածէ։ Անիկա մի միայն մէկն է այն ազդեցութիւններէն՝ որոնց կոչուած է մեր նկարագիրը կազմել։ Պղատոն մեր ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ այս իրողութեան վրայ։ Ան կ'ըսէ իր Բրոթակորաս (*) գործին մէջ.—

«Դաստիարակութիւն եւ յորդոր տղայութեան կանխագոյն տարիներուն մէջ կը սկսին, եւ կը տեւեն մինչեւ կեանքին վերջը։ Մայրը եւ ստնտուն, եւ հայրը ու վարժապետը՝ կ'երկպառակին տղուն զարգացման մասին, երբ ան կարող կ'ըլլա՛յ զիրենք հասկնալ։ Ան չի կրնար բան մը ըսել կամ ընել, առանց անոնց ճշդումին թէ՝ անիկա ճիշդ է, սա սխալ, սա՛ պատուաբեր է եւ ա՛ն անպատիւ, սա՛ նուիրական, ա՛ն անսուրբ, թէ ըրէ՛ սա, զգուշացի՛ր միւսէն։ Եւ եթէ անիկա հնազանդի՝ աղէկ. իսկ եթէ չհնազանդի՝ ան ուղղութեան կը բերուի՝ սպառնալիքներու եւ ծեծի միջոցով։ Ասկէ ետքը՝ անոնք զինքը ուսուցիչներու խնամքին կը յանձնեն, եւ կ'ուրախանան՝ աւելի անոր բարք ու վարքին համար, քան կարդալուն եւ երաժշտութիւն սորվելուն։ Երբ տղան կը սորվի Գիրը եւ Դպրութիւնը, եւ կը սկսի հասկնալ գրուածք մը՝ անոնք իր ձեռքը կը դնեն մեծ բանաստեղծներու գործերը, որոնց մէջ կը խտանան շատ մը յորդորներ, եւ պատմութիւններ ու գովաբանութիւններ՝ անցեալ գրագէտ եւ գիտուն հռչակաւոր մարդոց վրայ, զորս ան սարպուած է գոց սորվելու, որպէսզի կարենայ նմանիլ անոնց, եւ հետամուտ ու տենչայ անոնց պէս ըլլալու»։

Քարլայլ կը յայտնէ նոյն մտածումը։ Ան կ'ըսէ.—

«Ցայտնապէս մեր ուշադրութիւնը գրաւող դաստիարակները եւ մեր ստացած դասաւանդութիւնները ոչինչ են, բաղդատմամբ անոնց, դիպուածական եւ չասունակ գործակցութիւններուն հետ, որոնց առթիւ մեր անցուցած դըպրոցական ժամերը մեր գոյութեան գիրերը եւ ցածին են, եւ որոնց դասերը, նշմարելի անցած ըլլան կամ ոչ, մեր վրայ կը ջրվէժին՝ մեր շնչած ամէն շունչին հետ»։

Երկու մեծագոյն մարդիկը՝ զորս Ամերիկա երբէք ծնցուցած է, Ուաշինկդըն եւ Լինքըլն, դպրոցական շատ պզտիկ դաստիարակութիւն մը ստացած էին։ Ամէն մարդ ճարտարապետն է իր նկարագիրին, զոր կը կազմէ հազարաւոր ընդդիմամարտ ազդեցութիւններու տակ, որոնցմէ դպրոցը մէ՛կ հատն է միայն, եւ, նոյն ինքն դպրոցին մէջ, ընկերակիցներու ազդեցութիւնը յաճախ մեծ է՝ քան ուսուցիչինը։ Ինչ որ լաւագոյն դպրոց մը կրնայ ընել, ուսանողին ընձեռել է կանոնաւոր վարժութիւն մը՝ իր ֆիզիքական, մտաւորական եւ բարոյական կարողութիւններուն, իր դաստիարակներուն ուսուցմամբը եւ օրինակովը անոր առջեւ պարզել կեանքի ճշմարիտ գաղափարական մը, եւ մղել զինքը այդ գաղափարականը իբր իրը որդեգրելու։ Այս գործին մէջ ուսուցիչին յաջողութիւնը կախում ունի գլխաւորաբար իր նկարագիրէն, եւ ոչ նուազ, իր ուսանողներուն սէրը եւ համակրանքը շահելու կարողութենէն։ Ցաւէս սէրը, քան տրամաբանութիւնն է յեղաշրջող կարողութիւնը՝ նկարագիրի կազմութեան մէջ։ Դպրոցը երբեք չի կրնար կատարել եկեղեցիին կամ ծնողքին դերը, երիտասարդը կրթելու համար Աստուծոյ եւ իր ընկեր արարածներուն դաստիարակութեան եւ զարգացման ծառայելու։ Բայց ան պէտք է նոյն եւքը ունենայ իրեն տեսակէտ, եւ այս երեքին նոյն արդիւնքին համար աշխատելու կարեւորութիւնը անգերազանցելի է։ Ուր որ իրականութիւն գտած է այս բանը աշխարհի մէջ, անիկա հակակշռած է ուրիշ ամէն ազդեցութիւններ եւ սահմանած է ընկերութեան նկարագիրը։

Լաւ դպրոց մը՝ մեծ պարգեւ մըն է ո եւ է համայնքի համար, եւ մեծ ուսուցիչ մը, ինչպէս Ռըկպայի Տքթ. Արնոլը, կամ Ջոլիօքի Մէրի Լայընը, կրնայ համայնքի մը մտաւորական զարգացման ճակատագիրը սահմանել։ Անշուշտ մեզմէ ամէնքը ունեցած են ուսուցիչներ՝ որոնք մեծ ազդեցութիւն մը ի գործ դրած են մեր կեանքին վրայ։ Բայց անձնապէս ես վստահ եմ որ, ինչ արժանիք որ ունիմ, ես զայն կը պարտիմ մօրս եւ կնոջս, քան ո եւ է դպրոցի կամ դաստիարակի։ Կը հաւատամ որ, ընդհանրապէս ճշմարիտ է թէ, ընտանիքը՝ քան թէ դպրոցն է որ աւելի մեծ ազդեցութիւն ունի նկարագիրի կազմութեան մէջ, նկարագիրի՛ որ պէտք է գլխաւոր տեսակէտը ըլլայ դաստիարակութեան։ Ասիկա կրնայ նորօրինակութեան (paradox) պէս բան մը թուիլ, բայց ա՛յդ իսկ է պատճառը որ ա՛յնչափ խոր հաղորդութիւն մը կը զգամ աղջկանց դպրոցական դաստիարակութեան մասին։

Անոնք կոչուած են ամուսին եւ մայր ըլլալու, ընտանեկան ազդեցութեան վառարանը, զոր ես խիստ էական կը նկատեմ ընկերութեան բարօրութեան, եւ աշխարհի մէջ Աստուծոյ անուան հաստատման համար։

Աղջիկները ա՛յնչափ իրաւունք ունին դպրոցական դաստիարակութենէն սպասելու՝ ինչ որ կրնայ ստացուիլ անկէ, որչափ տղաքը։ Աստուած զանոնք օժտած է մտաւոր եւ բարոյական համանման կարողութիւններով, կարող դաստիարակուելու եւ զարգանալու, եւ եթէ դպրոց մը կրնայ բարիք մը ըլլալ տղուն համար, նոյն է նաեւ աղջկան մը համար ալ։ Իրենց նկարագիրն է որ կախում ունի նկարագիրը ընտանեկան ազդեցութեան, որ ա՛յնչափ կարեւոր դեր մը կը խաղայ յաջորդ սերունդին զարգացման մէջ, լաւ կամ յոռի։ Քաղաքակիրթ աշխարհը վե՛րջապէս բացաւ իր աչքը այս իրողութեան հանդէպ, եւ հաւանականաբար այսօր դպրոցներու մէջ շատ աւելի մեծ թիւով աղջիկներ կան, քան աշխարհի պատմութեան մէջ, ասկէ առաջ։ Աղջկանց գոլէճը գրեթէ այնչափ նորութիւն մըն է Եւրոպայի եւ Ամերիկայի մէջ, որչափ Պոլսոյ։ Երբ ես տղայ մըն էի չկար աղջկանց դպրոց՝ որ կարենար ինքզինքը Գոլէճ հռչակել, եւ անոր համար խնդրանք ալ չկար։ Բայց ո՛վ գիտէ ա՛յնչափ ազնիւ, ա՛յնչափ բարեաց դաստիարակութիւն ստացած եւ ա՛յնչափ հաւատքի կիներ, որչափ կան հիմա։ Այն ատեն կար ընտանեկան կեանք մը, որ պատահօրէն անկէ ի վեր չէ աղաւաղուած։ Դպրոցին մեծ օգտակարութիւնը ա՛ն է որ, ան կը բանայ դաստիարակութեան ճամբան բազմաթիւներու՝ որոնք այլապէս չպիտի կրնային զայն ձեռք ձգել։ Ան ունի իր վտանգները եւ դժբաղդութիւնները, բայց լաւ դպրոցի մը կամ գոլէճի մը մէջ անոնք կը հակակշռուին այն բազմաթիւ բարեմասնութիւններով՝ զորս ան կ'ընծայէ։ Գոլէճի մը նախնական նպատակը, ինչպէս տարրը, աղջիկները դաստիարակել է, ըլլալու՝ ուզիմ, խելացի եւ աստուածապաշտ կիներ, կարող՝ իրենց տունը ընելու փայլուն եւ ցնծալի վառարաններ քրիստոնէական կեանքի։ Այնչափ ատեն որ ան կրնայ իրագործել այս նպատակը, անիկա անճառելի օրհնութիւն մըն է ընկերութեան համար։ Անիկա տղոց գոլէճէն կը տարբերի ա՛յնչափ, որչափ կնոջ բնաւորութիւնը եւ շրջանակը կը տարբերին մարդուն բնաւորութենէն եւ շրջանակէն։ Ան չի ձգտիր հասցնել առնացեալ կիներ, այլ զարգացնել ինչ բան որ բարի, ազնիւ եւ գեղեցիկ է կնոջ մէջ։ Այս Գոլէճին՝ միշտ այս տեսակէտը աչքի առջեւ ունենալն է որ ինծի հաճոյք մը կը դառնայ, այսօր հոս գտնուիլ, շնորհաւորելու համար այս օրիորդները, այն գործին համար զոր կատարած են, եւ մաղթել անոնց՝ ամէն յաջողութիւն՝ ապագային մէջ, եւ, բոլոր անոնց անունով, որոնք հոս հաւաքուած են այսօր, կը շնորհաւորեմ այս օրիորդները, որոնք ճիշդ հիմա իրենց վկայականները ստացան, այն պատեհութեանց համար զոր վաստակելու բաղդը ունեցան, առաջնորդութեանը տակ խելանի եւ սիրակաթ ուսուցիչներու, նուիրելու համար ինքզինքնին կեանքի լուրջ գործին։ Կը շնորհաւորեմ զիրենք այն յաջողութեանց համար զորս ձեռք ձգած են, աւարտելով իրենց ուսման ընթացքը եւ շահելով վստահութիւնը իրենց ուսուցիչներուն, եւ իրենց կը մաղթեմ նման յաջողութիւն գործնական կեանքի դպրոցին մէջ, ուր մեր Տէրը Յիսուս Քրիստոս մեր մեծ ուսուցիչն է։ Իրեն ծառայութիւնը մեր առօրեայ պարտականութիւնը եւ իր Սէրը մեր երկնային վարձատրութիւնը։

ՏՔԹ. ՃՕՐՃ ՈՒՕՇԹԸՐՆ — Թարգմ. Ե. Ս.

(*) Կատակերգական տրամախօսութիւն մը, ուր Պղատոն Սոփեստականներուն դէմ կը յարձակի։

Պարզ Խօսքեր

ԳԱՆՁԱՅԵԱՆ ԿԱՐԱՍ

Հօրոյին աչքը կ'ոյս։ Ամուսնական միջնորդութիւն ընելու համար քահանաներուն ուղղած հրաւէրը իր անմիջական ազդեցութիւնը ունեցած է։ Բարեխղճիկ քահանայ մը, որ Թաղէ մը ուրիշ Թաղ նշւէր ղրկուած էր, ամուսնական գործակալի մը վայել ճկունութեամբ կը յաջողի ձեռք անցընել Բէլացի համեստ սափրիչ մը եւ զանիկա կը համոզէ ամուսնանալ, հազար բարեմասնութիւն վերագրելով ապագայ հարսին որ. . . տակաւին ծնած չէր։ Բայց որովհետեւ ամէն բան դրամով կ'ըլլայ, արհեստաւորը կը քակէ իր համեստ քսակին կապերը, որպէսզի ամուսնական Նարօտը կապուի, Բրոնքով շահուած դրամները կ'սկսին խօլական պար մը կազմել եւ իրենց հանգիստ առնել Տէր Հօր գրպանին մէջ որ Դանայեան կարասի մը պէս չի յագենար։ Վերջապէս արհեստաւորը, որուն համբերութի՛ւնը կը հատնի, կը պահանջէ տեսնել այն չնաշխարհիկ Թաչուհին որ Թափ տուած էր իր երեւակայութեան եւ իր դրամին։ Բայց այն գեղեցիկ Թաչուհին, աւա՜ղ, փետրատուած հնդկահաւ մըն էր։ Տէր Հայրը այլ եւս չկրնալով դիմադրել արհեստաւորին պնդումներուն, առաջնորդած էր զայն իր ծանօթներէն մէկուն տունը ուր խեղճ մարդուն մնացած էր իր ամուսնական երազներուն եւ դրամներուն փճացումը ողբալ։

ՍԻՄԷՈՆ ՊԵՐՈՒՆԻ

ԻԶՄԻՐԻ ԿԵԱՆՔԷՆ

ԻԶՄԻՐ, Յունիս 11

Երէկ գիշեր (Եշ.) բանական փայլուն յաջողութեամբ անցաւ տեղւոյս Ս. Լուսաւորչեան Ազգ. Հիւանդանոցին ի նպաստ սարքուած Թատերական երեկոյթը, Թէաթր տը Բէյի ամառնային Թատրոնին մէջ, իտալական օբերէթի Լամպրունի խումբին կողմէ որ ներկայացուց Կէօթէի աշխարհահռչակ Ֆաուսթը։ Ժամը 9էն իսկ (Ը. Ե.) լեցուած էր էնաֆ եւ հայ լայֆ դասակարգէ երկսեռ բազմութիւն մը, անգամ մըն ալ ի յայտ բերելով՝ դէպ ի այդ գթութեան յարկը իրենց ունեցած տաք վերաբերումը։ Ներկաներուն մէջ կը նշմարուէին նաեւ բազմաթիւ օտարազգի ծանօթ ընտանիքներ ու իտալական Էվրիտիչէ կածանաւին սպաները՝ որոնք հաճած էին իրենց ներկայութեամբը պատուել այս գթութեան հանդէսը։

Ներկայացումը սկսաւ ճիշդ ժամը 10ին։ Նուագախումբին գեղանի բրիմատօննան օր. Մաստա մինչեւ վերջ իր վճիտ ձայնովը ոգեւորեց Թատերասրահը, մոլեգին ծափեր եւ հիացիկ մրմունջներ խլելով հանդիսականներէն, մա՛նաւանդ Ֆաուսթի վերջին արարին Մարկրիթի դերին մէջ։ Կէս գիշերը անցած էր արդէն երբ ներկայք կը մեկնէին թովիչ տպաւորութեամբ մը, եւ բարերարած ըլլալու հաճոյքն ալ ունենալով։

Նոյն խումբը հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան հետ ունեցած բանակցութեամբ ամէն ծախս իր վրայ առած, հասոյթէն — որ 100 ոսկիի մօտ կ'ենթադրուի — պիտի առնէ % 45, իսկ մնացեալն ալ հիւանդանոցը առնելով մասամբ մը գոցած պիտի ըլլար իր ԲԱՑ պիւտճէն։

Եթէ սոյն երեկոյթին մէջ դիտելի պակաս մը կար, այն ալ գիւղաբնակ հանդիսականներու առանց շոգենաւի եւ բուեր երթալն էր, հակառակ ազդերուն մէջ նշանակուելուն թէ առանց մասնաւոր շոգենաւեր պիտի փոխադրեն իրենց գիւղերը, ու այս գրուածը Պատ. Հոգաբարձութիւնը վրան բաց տեսակէն սուտ մը չի հանելու համար, հազիւ վարձած էր մէկ երկու բուեն եւ մաւիւնա քաշող պզտիկ մակոյկ մը, ինչ որ պարզապէս քթին խնդալ էր գիւղաբնակներուն։

×

Ամսոյս 1էն ի վեր, քաղաքիս ազգ. երկսեռ վարժարանաց ամավերջի քննութիւնները սկսած են։ Առջի մէկ երկու օրը կատարուեցան գրաւոր քննութիւնք որմէ ետք սկսան հրապարակային հարցաքննութիւնները, ի ներկայութեան Ուսում. Խորհրդոյ անդամոց եւ կրթասէր ծնողաց որոնք մեծ գոհունակութիւն յայտնեցին...

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ — 97

ՔԱՕՍՔ

Ոսկիներու Ճամբուն Վրայ

ՎԷՊ

ՏՕՂԱՒԱՆ-ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԺԱ.

Ամէլի՝ որ հիմա գիտէր թէ իր ապագայութեան համար այնմատող բարեկամներ ունի դուրսը, ա՛լ աւելի համարձակութիւն կեղծել սկսած էր մատակարարին, զայն քնացնելու եւ մտքին մէջ կասկած չարթնցնելու համար։ Անհաւատարիմ ծառան մանկամարդ աղջկան այս վերջին մերձեցումներուն խիստ նպաստաւոր մեկնութիւն կուտար եւ այնպէս կ'ենթադրէր որ եթէ քիչ մը եւս յաջողէր պահել օթէլին առանձնութեանը մէջ, կամայ ակամայ պիտի յուսահատէր եւ իբր փրկութեան միջոց պիտի ամուսնանար իրեն հետ։

Հրաչեայի Պարգեւեաններուն տուած այցելութենէն երկու օր ետք, առտու մը երբ երկուքը նստած կը խօսէին, Եանիք անոնց յարկաբաժինէն ներս մտնելով նամակ մը ներկայեց մատակարարին։ Այս վերջինը որ բնաւ նամակի չէր սպասեր ո եւ է մէկու մը կողմէ, ոչ Պոլսոյ մէջ իր գոյութիւնը ճանչցող մարդ չկայ կը կարծէր, անբացատրելի յուզումով ակնարկը նամակին հասցէին վրայ սեւեռեց, ուր գրուած էր,

(Անձնական եւ ստիպողական)

Պ. ՍԻՄՕՆ
ՄԱՏԱԿԱՐԱՐ ՏԻԿԻՆ ԲՕԼԱՐԻ

Նամակին հասցէն արդէն բաւական եղաւ մեռելագոյն թալկութեան մը ենթարկելու ծերուկը որ անտարբերութիւն կեղծելու գերմարդկային ճիգեր ընելով, բացաւ պահարանը եւ հետեւեալ երկտողը կարդաց.

Վաղեմի բարեկամ մը կը խնդրէ Տիկ. Բօլարի մատակարար Պ. Սիմօնէ՛ որ հաճի այսօր կէսօրէն երկու ժամ ետք ներկայ գտնուիլ, Բերա, Մեծ Պողոտային վրայ Պ. Եանիի հանրածանօթ գարեջրատունը, երկու գաւաթ գարեջուր խմելու համար։ Պ. Սիմօնէ մասնաւորաբար կը խնդրուի գաղտնի պահել այս նամակը իր ընկերուհիէն որ պէտք չէ իմանայ անոր պարունակութիւնը. տեսակցութիւնը բարեկամական ծառայութեան մը շուրջ պիտի դառնայ, որմէ դժգոհ ըլլալու պատճառ պիտի չունենայ Պ. Սիմօն։ Իր բարեկամը դիւրաւ գտնալու համար՝ Պ. Սիմօն պէտք է ներկայանայ գարեջրատան կիսէին ու ինքզինք ճանչցնէ։

—Ուրկէ՞ է նամակը, հարցուց Ամէլի, բուռն հետաքրքրութեամբ մը. Իզմիրէ՞ն է արդեօք,

—Ո՛չ, պատասխանեց մատակարարը յարմար սուտ մը փնտռելով մտքին մէջ, Իզմիրէն չէ։

—Ուրկէ՞ է ուրեմն, կրկնեց Ամէլի, ա՛լ աւելի հետաքրքրութիւն ցուցնելով։

—Անձնական նամակ մըն է, առարկեց Սիմօն, կարեւորութենէ զուրկ գրութիւն մը։ Եւ վճռելով որ Ամէլի կարդալ կ'ուզէ զայն, վայրկենապէս պատառ պատառ ընելով,

—Ի՛նչ անհամօթ մարդիկ են այս պանդոկապետները, յարեց, քաղաքավարութիւն, ակնածութիւն ըսուած բանը բնաւ գոյութիւն չունի իրենց համար։

—Բայց սիրտս մի՛ հատցըներ, գոնէ ըսէ օրիորդը գիտնալով որ կը ստէր մատակարարը, ճշմարտութիւնը ըսէ՝ հասկնանք, ինչ է եղեր։

—Ո՛չինչ, պանդոկապետը տեսնելով որ մենք հոս քիչ մը աւելի ծախս կ'ընենք, յիսուն ոսկիի թերհաշիւ մը խնդրած է, պանդոկին վարձքէն հաշուակցելու պայմանով, կեանքիս մէջ այս աստիճան անհեթեթ մարդոց հանդիպած չէմ, բայց կ'աղաչեմ, դուն ըլլած մի՛ ըլլար երբեք։

Օրիորդ Բօլա թէեւ չհաւատաց այս սուտին, սակայն պատշաճ չդատեց աւելի առաջ երթալը եւ սկսաւ ինքն ալ դատապարտել պանդոկապետին անհեթեթութիւնը։

Մատակարարին սրտին մէջ ինկած էր սակայն վախի կրակը. ո՞վ էր արդեօք այս վաղեմի բարեկամը որ գիտէր իրեն Տիկին Բօլարի մատակարարն ըլլալը, ինչո՞ւ համար կ'ուզէր տեսակցիլ հետը։ Ամէն պարագայի մէջ՝ նպաստաւոր արդիւնք մը չէր սպասեր այս նամակէն, որուն իւրաքանչիւր տողերուն տակ սպառնալիք մը կը նշմարէր։ Այդ անծանօթը եթէ գիտէր իր անցեալը, ուրեմն գիտէր նաեւ հիմակուան վիճակն ալ եւ անպիտ ժամանակ մը ուր իր հետքը ամէնէն ծածկած ըլլալու մխիթարութեամբ կ'օրօրուէր, առանց անակնկալ մը պարզապէս փճացումը ըսել էր իր ոսկի երազներուն։

Առաջին անգամ էր որ զիրենք ճանչցող մէկու մը կը հանդիպէր։ Հռոմի եւ իրենց միւս երկարատեւ ճամբորդութիւններուն մէջ միշտ անծանօթ մնացած էին։ Նոյն իսկ Պոլսոյ մէջ ալ այն աստիճան զգուշաւոր ընթացք մը բռնած էր որ ո՛չ ոք ճանչցած էր զիրենք։ Ասոնց ամէնը մեծ քաջալերութիւն ներշնչած էին մատակարարին՝ որ հետզհետէ առաջացուցած էր յանդգնութիւնը, մինչեւ իսկ տիրուհիին հետ ամուսնանալու չափ անպատկառութեամբ եւ հիմա այս չարագուշակ երկտողը ջլատած էր անոր ամբողջ ուժերը եւ հարուածներու ամէնէն մահացուին ենթարկած զայն։

Ամէլիի ներկայութիւնը վտանգաւոր էր ծերուկին որ կ'ուզէր իր ներքին այլայլութիւնը ծածկել անկէ. ուստի պատրուակով մը մասնաւոր առանձնացաւ եւ հոն սկսաւ խորհիլ թէ պէ՞տք էր ընդունիլ այս ժամադրութիւնը։ Երկար սրտմաշուքներէ վերջ որոշեց անպատճառ երթալ որոշուած տեղը ու հասկնալ թէ ո՞վ է այս անծանօթ բարեկամը եւ ի՞նչ կ'ուզէ իրմէն։ Երկու պարագայ կը նախատեսէր այս ժամադրութեան առթիւ, կա՛մ զէնքով պէտք էր կռուիլ կամ դրամով. ուստի այս երկու պատահականութեան դէմ ալ պատրաստ գտնուելու կանխահոգութեամբ, զինեց երկու վեցհարուածեանները որոնց փամփուշտները նորոգելէ ետք տափարին գրպաններուն մէջ սահեցուց զանոնք. ետքը հարիւր ոսկիի մօտ գումար առաւ վրան ու սկսաւ կամաց ու պատրաստ սպասել որոշուած ժամուն՝ բանալը փորձելու անձկութեամբ։

Դժուարութիւններու ամէնէն մեծը Ամէլիին մտքին մէջ կասկած չարթնցնելն էր, ուզիմ օրիորդը արտակարգ խնդիրի մը գոյութիւնը պիտի հետեւցնէր անակնկալ նամակէ մը անմիջապէս ետք իր դուրս մեկնելէն. ուստի բնական երեւոյթ մը տալու վարպետութեամբ,

—Պանդոկապետին անհեթեթութիւնը շատ ջիղերուս դպաւ, սիրելի Ամէլիս, ըսաւ, այսչափ անպատկառ մարդ մը կրնայ ուրիշ պանդոկներու ալ հանդիպիլ. հետեւաբար եթէ կը թոյլատրես, երթամ աչքիս տեղ մը նայիմ ու եթէ յարմար բնակարան մը գտնեմ, հո՛ն փոխադրուինք։

Ամէլի չկրնալով պատասխանել այս առաջարկին, վայրկեան մը լռեց։

—Ձեզ սորվեր անպատճառ ասկէ մեկնելու առաջարկիս վրայ, յարեց ծերուկը, մինակ երթամ ուրիշ տեղեր ալ աչքէ անցընեմ անգամ մը, կարելի է աւելի զուարճալի եւ հանգստաւէտ տեղ մը կը գտնեմ, եթէ չուզէք, դարձեալ հոս կը մնանք։ Եւ առանց պատասխանի սպասելու, մեկնեցաւ հիւրանոցէն, սրտատրոփ կերպով իջնելով սանդուխներէն։

(Շարունակելի)

ցաւալի է ըսել թէ, հակառակ Ռուսին. Խորհրդոյ կողմէ տրուած չրջաբերականներուն չատ ցանցառ թիւ մը կը կազմեն։ Նամանաւանդ այս հարցաքննութեանց մէջ իր բացակայութեամբը կը փայլի Պատ. Փոխանորդ Տ. Դանիէլ վրդ.։ Շատերու ցաւ կը պատճառէ իր բռնած այս ընթացքը։ Կը լսենք թէ Ն. Գերապատուութիւնը վաղը չաբաթ, Մաղնիսա կը մեկնի նախագահելու համար տեղին Վերի-գիւղի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն տօնախմբութեան հանդէսին։ Ահա երթալիք... ամէնէն աղէկ տեղը։

ՍՏԵՓԱՆ ԵՐԿԱՆԵԱՆ

ՔՐԷՏԻ ՖՈՆՍԻԷ էժիբսիէն

236րդ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

3½ % տոկոսաւոր պարտաթուղթերու
(1886ին հրատարակ հանուած)

15 ՅՈՒՆԻՍ 1904

175,250 թիւր 50,000 Ֆրանգի չահած է
Իսկ հետեւեալ 25 թիւերը չահած են
1000ական ֆրանք.

2646 4162 13970 18771 45250
51904 55181 66158 82573 111491
142179 142426 148192 189638 220311
247666 258211 280185 283954 298811
328219 328654 337148 343824 376538

15րդ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

3 % պարգեւաւոր պարտաթուղթերու
(1903ին հրատարակ հանուած)

15 ՅՈՒՆԻՍ 1904

537656 թիւր 50000 Ֆրանգի չահած է
Իսկ հետեւեալ 25 թիւերը չահած են 1000ական ֆրանք.—

420169 424470 426212 428305 433874
446213 467620 476287 480211 491427
513930 551064 554676 555926 572560
596959 599283 624066 625942 680625
761878 766188 776339 777877 794421

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Եւրոպական թերթերեն

Կացութիւնը երթալով հետաքրքրական կ'ըլլայ և հետեւութիւններով լեցուն։ Յունիս 23ին Ֆուզանի ճամբով Ռուրօքի բանակին կեդրոնէն կը հեռագրուի թէ Ճաբոնցիք գրաւեցին Սանթայլինկը, երկաթուղիին վրայ, Հայչէնկէ 20 մղոն հարաւ, և զուգահեռական գծի վրայ Թաչիչաօ հետ, ուր վերջին օրերուս չարունակ մանր մունր կռիւներու զրոյցներ կը հասնէին։

Միւս կողմէ Լիաօեանկէ նոյն թուականաւ կը հեռագրուի թէ զօրավար Սթաքէլպերկ Բայբինկ նահանջեր է, և զօրավար Ռուրօքաթքին անձամբ ստանձներ է բանակին հրամատարութիւնը։ Յունիս 20ին Ռուրօքաթքին Բայբինկի մէջ էր։

Հետեւաբար, կացութիւնը կարելի է հետեւեալ կերպով պատկերացնել։ Հարաւային կողմը՝ զօրավար Օքուս առնուազն երեք զօրաբաժիններով Հզիանկ-Եաօ-Զէնկի հիւսիսային կողմն է։ Բայբինկէն 25 մղոն հարաւ արևմուտք։ Քանի մը օրուան կռիւներէ վերջ Ռուրօքի բանակին զօրացած ձախակողմը Սիուէնէ գալով երկաթուղին կարց Բայբինկի և Հայչէնկի միջեւ. և այս երկու կեդրոններուն մէջ՝ Ծովը իրենց ետեւը ունենալով՝ կը մնան զօրավար Սթաքէլպերկի երկու զօրաբաժինները, որոնց օգնութեան փութացած է զօրավար Քնտրաթօվիչ, Արեւելեան Սիպերիական հրացանակիրներու զօրաբաժինով, և Թերեւս նաեւ Վերին Հրամատարը անձամբ։ Կ'ըսուի թէ Լիաօեանկ գրեթէ անպաշտպան մնացած է, և Ռուրօքի ամէն տրամադրելի մարդ իր ձախակողմը հաւաքելով թերեւս այսօր վաղը Հայչէնկ կը մտնէ, մինչեւ որ Օքուս ալ Բայբինկ հասնուտուի։

Զօրավար Ռուրօքաթքինի մանրամասն տեղեկագիրը, Յունիս 21 թուակիր, գործնականապէս կը հաստատէ վերի ենթադրութիւնը։ Այդ օր զօրավար Օքուի բանակը կիսաբոլոր շրջանակ մը կը ձեւացնէր Ռուսներուն դէմ հարաւային կողմէն, լեռներուն և ծովուն մէջտեղ։ Զօրավար Ռուրօքաթքին կ'ենթադրէ թէ Ռուրօքի Սիուէնէնի մէջ Օքուին կը սպասէ։

Ռուսիայ ներքին գործոց նախարար Բլէվէի պաշտօնատան բարձրատիճան անձնաւորութիւններէն մին յայտարարեց էֆօ տը Բաուիի թղթակիցին, թէ «Բնական էր որ Ռուսիա առաջները թուական ստորութեան մէջ գտնուէր, քանի որ պատերազմը կը մղուի իր խարիսխէն՝ այսինքն բուն Ռուսիայէն 13,000 մղոն հեռի, և միակ գիծ մը ունինք մեզ միացնելու համար պատերազմի վայրերուն հետ։ Բայց եթէ հեռաւորութիւնը մեզի դէմ է, ժամանակը մեզի հետ է։ Եթէ Ճաբոնցիք չկարտաւորեն մեզ ետ քաշուիլ անձրեւային եղանակէն առաջ, իրենց գործը լմնցած է, որովհետեւ եթէ այդ եղանակէն վերջ կռիւները վերսկսին, 600,000 կռուող մարդ պիտի ունենանք պատերազմի դաշտին վրայ։ Եթէ նոյն իսկ անձրեւներէն առաջ անոնք Ռուրօքաթքինը պարտաւորեն Մուքտէն քաշուիլ, նոյն իսկ Խարպին, անոնց յաղողութիւնը բարոյական պիտի ըլլայ միայն, որովհետեւ ասիկա պիտի չարգիլէ բնաւ Ռուսիոյ նախայարձակ չարժումը, և թուական առաւելութիւնը մեր կողմէ յարձակողականը անդիմադրելի պիտի ըլլայ։ Իրա՛ւ, ամենքս ալ գիտենք պատերազմին գժուարութիւնները։ Բայց ստոյգ է թէ Ռուսիա պիտի յաղթէ, որովհետեւ Ճաբոնի կողմէ իր պարտութիւնը անկարելիութիւն մըն է փիլիսոփայական և պատմական տեսակէտով։»

Բայց խնդիրը այն է թէ զօրավար Սթաքէլպերկ ինչպէս պիտի պրծի Ճաբոնական երկու բանակներուն մէջէն։ Առաջին կարգի հրամատարութիւն մը և մէկ հատիկ զինուորական քաջարութիւն մը պիտի ըլլայ եթէ Սթաքէլպերկ պրծի այս վտանգէն կացութենէն։ Բայց պատերազմը մինչեւ ցարդ ապացուցուց թէ հրամատարութեան գերազանցութիւնը և զինուորներուն կռուող յատկութիւնը Ճաբոնցիներուն հետ են, և ասոր հետեւանքն էր Թէլիսուի պատերազմին մէջ Ռուսերուն պարտութիւնը։

Այս ձախողուածէն վերջ Ռուրօքաթքինի ամբողջ Բանակին կացութիւնը վերջին ծայր աննպաստ եղաւ։ Պարտեալ զօրավարը նահանջեց կամաց կամաց, և չանաց իր վերին հրամատարին մօտենալ։ Ռուրօքաթքին մեծ բան մը չի կրնար ընել Օքուին յառաջխաղացումը արգիլելու համար։ Առ առաւելն կրնար միայն երթալ Ճաբոնական միւս Բանակին՝ Ռուրօքի Բանակին կողին վրայ իյնալ, և զայն ետ քաշուելու պարտաւորել։ Այդպիսի բան մը փորձուեցաւ Ճէնկ-Հուանկ-Զէնկի հիւսիսային կողմը, բայց ռուս զօրավարը իր անբաւական մարդերով չէր կրնար վճռական հարուած մը տալ։ Չի կրնար թշնամին պաշարող չարժումը խաբանել։ Նիհար հեռագիրներէն ո՛րքան որ կարելի է ստուգել, Ռուրօքի Ռուսաց հաղորդակցութեան գիծերուն մէջտեղը մնաց, Բայբինկի մօտ։ Եթէ այսպէս է, Սթաքէլպերկի երեք զօրաբաժինները իրենց գլուխը դարձուցած են դէպ ի հիւսիս, մինչ հարաւէն զօրավար Օքուս չատ մօտէն կը հալածէ զիրենք։

Որովհետեւ Ճաբոնական բանակին վերին հրամատարութիւններուն մէջ ալ փոփոխութիւններ եղան, կը հետեւի թէ Պատերազմին մէջ տագնապալից կէտ մը մօտալուտ է։ Կը ծանուցուի թէ զօրավար Օեամա որ ընդհանուր սպարապետ անուանուած էր, այդ պաշտօնէն կը դադրի, և իրեն կը յաջորդէ Մարէշալ Մարքիզ Եամակաթա։ Բայց նոր տեղեկութիւն մըն ալ կը ցուցնէ թէ զօրավար Օեամայի ծառայութիւնները պիտի գործածուին, թէև տարբեր կարողութեամբ։ Միքատոյի զօրքերուն վերին հրամատարութիւնը պիտի վարէ։ մինչ Մարէշալ Եամակաթա Ընդհանուր Սպայակոյտին պետը ըլլալու խիստ կարեւոր դիրքը պիտի ունենայ—այսինքն Վերին Հրամատար։ Անհրաժեշտ կարգադրութիւն մըն է ասիկայ. որովհետեւ Մարէշալ Օեամա ճարտար ռազմավար մըն է, և Մարէշալ Եամակաթա մին է այն սակաւաթիւ ողջ զինուորներէն որոնք մեծ և անաղարտ զինուորական համբաւ մը չահած են արդի պատերազմներուն մէջ։ Զօրավար Ռուրօքաթքին ապահովապէս իրեն դէմ ունի թշնամի մը որ արժանի է իր թուրին, երբ դէմ առ դէմ գան ճակատամարտի դաշտերուն վրայ։ Բայց Ռուս Հրամատարին համար մեծ խնդիրը դարձեալ իր մարդոց թիւն է։ Ամէն բան կախում ունի Ռուսիայէն իրեն ղրկուած օգնական գունդերուն սակէն, որոնց համար միշտ կը լսենք թէ կուգան կ'երթան Սիպերիական և Մանչուրիական երկաթուղիին նեղ անցքին երկայնքէն։ Թիէնձինէ կը հեռագրեն թէ Ռուսք չատ տկար են Լիաօեանկի մէջ — այնքան տկար արդարեւ որ չեն կրնար բռնել այդ վայրը, և կրնան դէպ ի հիւսիս քաշուիլ։ Եթէ ա՛յս է իրենց ընելիքը, այն ատեն մեծ բան մը պիտի չկրնան փորձել Բորթ Արթուր տանող ճամբաներուն վրայ։ Բորթ Արթուր ինք իրեն միջոցներուն պիտի ձգուի, քանի որ ծովէն ու ցամաքէն նոր բան մը կարելի չէ ընել։ Ռուսք նոր թնդանօթի և նոր զօրքերու պէտք ունին, և առ այժմ իրենց ամէնէն դժուար խնդիրն է զանոնք Հարաւային Մանչուրիա ղրկել, և զօրավար Ռուրօքաթքինի տրամադրութեան տակ դնել երբ տակաւին ժամանակ կայ այդ մեծ դաւառը փրկելու։

Մարէշալ Օեամա Մանչուրիա մեկնեցաւ, իր սպայակոյտին պետն է զօրավար Քօտամա։ Մեծ Սպայակոյտին մէջ ասոնց երկուքին կը յաջորդեն Մարէշալ Եամակաթա և զօրավար Նակաօքա։

Խարպինէ կը հեռագրեն թէ Ռուս զօրքերուն կռնակը հանուած բեռները խիստ ծանր են, և անոնց թեթեւաշարժութեան արգելք կ'ըլլան, մանաւանդ լեռներէ վեր ելած ժամանակ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ՀՅՍԻՈՆԱԿԱՆ ՅԱՌԱՋԽԱՂԱՑՈՒՄ ԴԷՊ Ի ՀԻՒՍԻՍ

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻՆ ԵՐԿԱՅՆՔԷՆ

ԲԱՆԱԿՆԵՐՈՒՆ ՄԻԱՑՈՒՄԸ

ՍԹԱՔԷԼՊԷՐԿ ՀԱԼԱԾՈՒԱԾ

ԿԱՐԵՒՈՐ ՇԱՐԺՈՒՄՆԵՐԸ

(Վերջին թղթաբերով առնուած Եւրոպական թերթերեն։ Դեպքերը պատմուած իրենց կանոնաւորութեամբ եւ տարուկապաբ։)

ԲԵԹԵՐՍՊՈՒՐԳ, Յունիս 23.— Զարը երէկի թուով հետեւեալ հեռագիրը ընդունեց զօրավար Ռուրօքաթքինէ.—

«Ճաբոնական Բանակը Քինչէուէն ատիճանաբար սկսած է առաջանալ դէպ ի հիւսիս։

«Սիուէնէ զօրավար Ռուրօքիի Բանակին յառաջխաղացումը առժամապէս դադրած է, որովհետեւ կը զբաղին երկու Ճաբոնական Բանակներուն յառաջապահները պատերազմական վիճակի մէջ դնել։ Այս յառաջապահական ոյժը գրեթէ մէկ զօրաբաժին է, նաեւ քանի մը գումարտակ հեծելազօրք Սիուէնէի կողմը և ինը գումարտակ հեծելազօրք կը գտնուին դէպ ի հարաւ, որոնց ոյժ կուտան հետեւակներու ստուար գունդեր։

«Յունիս 19ին և 21ին թշնամին դիրքը կը տարածուէր մինչեւ 11 քիլոմէթր (վեց ու կէս մղոն) Հզիունկ-Եաօ-Զէնկի հարաւային կողմը, և ծովեզերքէն մինչեւ լեռները և քարուտ երկիր մը՝ երկաթուղւոյ գծին արեւելեան կողմը։ Հեծելազօրաց ստուար գունդեր և հետեւակներ կը գրաւեն այս յառաջապահական գիծը։ Թշնամին արթնութեամբ կը պաշտպանէ նաեւ լեռներուն անցքերը և կիրճերը երկաթուղիին արեւելեան կողմը։

«Յունիս 20ին կէս օրէ վերջ ժամը 5էն սկսեալ Ճաբոնցի ձիաւոր պահակներու շարժում մը՝ սպառնալիք մը կը պատրաստէ մեզի համար։ Ասոնցմէ զատ Ճաբոնցիք իրենց ուժերը աւելցուցած են Վանզիաքուցէի հարաւային կողմը։ Խաքապէյ, Մանզիաքուցէ և Թաքզիաքուցէի գիւղերուն մօտ։ Սիուէնի Թանչի տանող ճամբուն վրայ ալ Ճաբոնցիք զօրացած են, Բանչանիոնի և Սիսհօթանկի կողմերը։

«Ճաբոնցիք դաշտային ամրութիւններ կը շինեն Սիուէնէի Բայչէու ճամբուն վրայ։ Թշնամին յառաջապահները անցք մը կը գրաւեն Բանցիապէյի և Բանչէնկի միջեւ հիւսիսային ճամբուն վրայ, Սիաօթանկէ 15 քիլոմէթր արեւելք, և Զափանչինկ կիրճին հարաւային ճամբուն վրայ, Սիաօթանկէն 12 քիլոմէթր դէպ ի հարաւ։ Յունիս 19ին երկու Խազախներ վիրաւորուեցան չինացի աւազակներէ։

«Ճաբոնցիք ամրութիւններ չինեցին Ռուանսիանսիանի մէջ, և 18 թնդանօթ զետեղած են հոն։ Թշնամի գունդեր գրաւած են նաեւ Սարինքայ գիւղը։ Սայմացէէն 40 քիլոմէթր (25 մղոն) հիւսիսարեւելք, և զօրաւոր խրամներ կը չինեն հոն։»

Զօրավար Սախարով հետեւեալ հեռագիրը ղրկած է Ռուս Մեծ Սպայակոյտին.—

«Յունիս 21ին առաւօտուն ժամը 8ին Ճաբոնական յառաջապահ զինուորները իրենց յառաջխաղացումը սկսան երկաթուղիին երկու կողմէն մեր յառաջապահներուն երկայնքը, որոնք Հզիունկ-Եաօ-Զէնկէ վեց քիլոմէթր հարաւ կը գտնուին։ Մեր ձիաւոր յառաջապահները կամաց կամաց քաշուեցան թշնամիին ճնշումին տակ դէպ ի Հզիունկ-Եաօ-Զէնկ, և աւելի առաջ, Բայչէու։

«Կէս օրին ատենները ինը գումարտակ Ճաբոնցի հեծելազօրք հրետանիի մարտկոցով մը և բազմաթիւ հետեւակներով տարբեր ճամբէ մը կը յառաջանար։ Յետոյ Ճաբոնական ուրիշ ստուար գունդեր ալ սկսան երեւիլ, և իրկուան դէմ Հզիանկ-Եաօ-Զէնկ գրաւուեցաւ Ճաբոնցիներէն, որոնք քաղաքը մտան 32 թնդանօթներով։

«Մեր լրտեսներուն և տեղացիներուն տուած տեղեկութիւններուն նայելով, մէկ Զորքաքաքինէ բաղկացեալ թշնամի ոյժ մը համախմբուած է Զարանչինկ կիրճին հարաւային բոնլինկ կիրճին հարաւակողմը, Զանկ-Թիաթիէնի և Լօնկ-Թիա-Թիէնի մօտ։ Ճաբոնցիք Զարոնլինկ կիրճէն առաջ գացած չեն, Թանչիի ուղղութեամբ։

«Սիուէնէ Լիաօթանկի ճամբուն վրայ թշնամին մինչեւ յունիս 23ին առաւօտը գրաւեց անցքը Բայցիաքէի և Բանչանկուի միջեւ, ուր իրենց կողմէն, ո և է չարժում չի դիտուիր։

«Լրտեսներուն ըսածին նայելով, թշնամին կը յառաջանայ Սիուէնէ Խրանչա։ Թշնամի ջոկատ մը խիստ մշուշէն օգուտ քաղելով փորձեց յանկարծակի բերել մեր յառաջացած դիրքը Վանտիաքուցէի մօտ, Սիուէնէ Հայչէնկ ճամբուն վրայ, բայց մեր հետեւակ լրտեսները ժամանակին գործը իմացան, և Ճաբոնցիները ետ մղուեցան դէպի Սիուէնէ։

«Յունիս 19ի իրիկունը Ճաբոնցիք գրաւեցին Վաֆանկ-Թիէնը, Լիաօեանկի ճամբուն վրայ։»

Լիաօեանկէ, Բայբինկէ և երկաթուղիին ուրիշ կէտերէ թղթակիցներու կողմէ եկած հեռագիրներ ցոյց կուտան թէ Լիաօթունկ Թերակղզիին հիւսիսային կողմը ուրիշ ճակատամարտ մը մօտալուտ է, և պատերազմական Պաշտօնարանին մէջ ալ կ'ընդունուի թէ կռիւ մը տեղի պիտի ունենայ այսօր վաղը։

Սիուէնէի շուրջ չաբաթ մը տեղի ունեցած յառաջապահական կռիւները ուշացուցին զօրավար Ռուրօքիի յառաջխաղացումը, և զօրավար Սթաքէլպերկ կրցաւ Բայբինկ հասնիլ։ Իր վերջապահները կամաց կամաց Սէնուչէն կը քաշուին Ճաբոնական յառաջխաղացման առջեւ։

Ռուսական ստուար ուժեր հարաւ կը փութացուին Լիաօեանկէն խափանելու համար զօրավար Օքուի և զօրավար Ռուրօքիի միութիւնը։ Զօրավար Ռուրօքաթքինի նպատակն է Ճաբոնական երկու բանակներուն միացումը արգիլել։ Զօրավար Սամսոնով ալ ետ ակսաւ քաշուիլ Ճաբոնական յառաջխաղացման առջեւ։

ԹՈՒԲԻՕ, Յունիս 23.—Ճաբոնական ոստիկանութիւնը Բորէյի մէջ կը ձերբակալէ Ճաբոնական ազդեցութեան հակառակող կուսակցութեան պարագլուխները և կը յանձնէ զանոնք Բորէական իշխանութեանց։

Զօրավար Ռուրօքաթքին Յունիս 20ին Բայբինկ երթալով ալեաք անցուցեր է զօրավար Սթաքէլպերկի զօրքերը։ Անոնց կարճ բանախօսութիւն մը ընելով ըսաւ. — «Ի մօտոյ դարձեալ պիտի տեսնեմ ձեզ։ Մեր հաշիւը ի մօտոյ պիտի կարգադրենք Ճաբոնցիներուն հետ։ Եթէ չկարգադրենք՝ մեր տուները չենք կրնար երթալ։» Զօրավարին խօսքերը ջերմապէս ծափահարուեցան։

Զօրավար Ռուրօքաթքին մասնաւորապէս չնորհաւորելով Վաֆանկուի վերջին ճակատամարտին մէջ նշանաւոր հանդիսացող զօրագունդերը, Ս. Գէորգայ Խաչը տուաւ 250 սպաներու և զինուորներու։ Երբ կառախումբը ճամբայ ելաւ, Զօրավարը իր սրահ-վագոնին պատուանդանին վրայ կեցած գլխարկովը հրաժեշտ կուտար զինուորներուն։

*** Բորթ Արթուրէն կարեւոր լուրերու բացակայութեան վրայ Ռուսիոյ մէջ հանրային վատահութիւնը աւելի զօրացաւ թէ Բորթ Արթուր պիտի կրնայ դիմանալ։

*** Ռուս Սինոդին աւագ Պրոկուրոր հանրահռչակ Բօպիէտոնոսցեւ զանազան դժուարութիւններու մասնուեր է եկեղեցական խնդիրներու մասին։

*** Զարը խիստ բարկացեր է Ռուս Մոսկվայ Եպիսկոպի արարքին դէմ, որ անցեալ չաբթու Ճաբոնական փոխադրանաւ մը ընկղմեր է մէջը գտնուած մարդերովը, թէեւ անոնցմէ կէսը կ'ուզէին անձնատուր ըլլալ։ Մնացեալ կէսը անձնասպան եղեր է։

*** Ռուս զօրավար Տրակամիաով կարծիք յայտներ է թէ Ճաբոնական թնդանօթներուն թուական առաւելութիւնը և անոնց խոշորութիւնը ինքնին կը բաւեն անդիմադրելի առաւելութիւն մը տալու թշնամիին։

*** Կիաօթունկ թերակղզիին մէջ արդէն իսկ ակսեր է անձրեւային եղանակը, բայց Մանչուրիոյ մէջ դեռ մէկ ամիսէն կը սկսի։ Այս պատճառաւ չի կարծուիր որ այսօր վաղը դեռ Բորթ Արթուրի անկումին լուրը առնուի։

ՎԱՖԱՆԿՈՒԻ ՋԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱԿԱՆԱՏԵՍԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԵՊ ԿՈՓԻ ՄԸ

ԼԻԱՕԵԱՆԿ, 19 յունիս. — Վաֆանկուի ճակատամարտին չորս օրերուն մէջ չարունակ կը գտնուէի գործողութիւններու գլխին վրայ, առանց ձիէս վար իջնելու, ուստի նիւթապէս անկարելի էր ինծի մանրամասն պատմութիւնը ղրկել այս յաւէտ յիշատակելի օրերուն։

Ասկեց առաջ ինձի ծանօթ ոև է պատերազմի մէջ երբեք ներկայ եղած չէի ա՛յքան մզլեգին, ա՛յքան դիւցազնական կռիւներու, որոնց թատր եղաւ Վաֆանկուի խորտուբորտ գետինը։

Յունիս 13ի գիշերը տեղակալ էքքարտ, կամաւորներու զօրախումբի մը գլուխը անցած, գիշերանց յանդուգն զննութիւն մը կատարեց նոյն իսկ Թըշնամի դիրքերուն սրտին մէջ։ Բուլանթիէնի մէջ հաւաքեց մեր վիրաւորներն մէկ քանին, և ետ դառնալով ծանոյց թէ Ճաբոնցիք յարձակման համար կը պատրաստուին։

Երբ արշալոյսը սկսաւ ծայր տալ, նշմարեցինք Ճաբոնցիները՝ որոնք մառախլապատ կիրճերէն գլուխնին դուրս կը հանէին պաշարելով Վաֆան գիւղը, մեր ձախ թեւին շուրջ դառնալու նպատակաւ։ Մօտերը գտնուած մեր գունդերէն մին կամաց կամաց քաշուեցաւ Վաֆանտիանի բարձունքներուն վրայ, քայլ առ քայլ կռուելով հանդերձ թշնամի զանգուածներուն դէմ։ Տեսայ զանոնք որ կը շարժէին պուտտայական հեռաւոր մեհեանի մը ետեւը։ Ինը վայրկեան հետեւակ, եօթը գումարտակ հեծելազօրք և տասը կտոր լեռնային հրետանի կ'իջնէին դէպի գետը՝ որ մեզ կը պաշարէ արեւելեան կողմէն։

Մեր յառաջապահները գրաւեցին բլուրները։ Արձակաձիներու Ա. և Բ. զօրագունդին վաշտերը երկայն գծիներու ձեւով պարզեցին իրենց թեւերը զառիթափերուն վրայ։ Պահականոցները ոգեւորուեցան։ Լրտեսները ճամբայ ելան ամէն կողմ, որովհետեւ լուր հասած էր թէ թշնամին հաւասարապէս կը դառնար նաեւ մեր աջ թեւին ետեւը։ Կիրճերուն և հեղեղատներուն մէջ թնդանօթի կրակներ կը վառէին և կը մարէին։ Ձիաւորի ջոկատներ իրարու կը զարնուէին փոշիի ամպերուն մէջ։ Հեռուն կը մօտենային ճաբոնցի օգնական գունդերը։

Այս իրարանցումը տարօրինակ տպաւորութիւն մը կ'արտադրէր արեւոտ արտերուն, անտարբեր հօտերուն և չինացի գիւղացիներուն խաղաղութեան և անդորրութեան մէջտեղ։ Չինացիք կը շարունակէին իրենց աշխատութիւնները իրենց կապակերտ տուներուն մօտ, բայց թանձրախիտ կանանչին ետեւը կարծես կը ծածկէին իրենց երեսը մօտալուտ սարսափելի տեսարանէն։ Լեռներուն կատարները կը զարդարէին Բուանկթունկի թերակղզին և հեռաւորն Բորթ Արթուր։

Տաքութիւնը կ'աւելնայ։ Երկինք կրկնօտ է։ Լեռները կը վառին մանիշակագոյն լոյսով։ Զինուորները քրտինքով շաղախուած են։ Խազախները կը սուրան, կ'անցնին արագ արագ, լուր տանելով թշնամիին շարժումներուն վրայ։

Կէս օրին ատենները մեր առջեւը կ'երեւի ճաբոնական հեծելազօրքի կուռ զանգուած մը, առանց գիտնալու թէ մեր վաշտերէն մին կը գտնուի զառիթափի մը երկայնքը։ Երկու թնդանօթներէ արձակուած խոշոր ռումբեր զանոնք ետ կը մղեն, որոնք կ'առնեն կը տանին իրենց սպաննուածները և վիրաւորները։ Խազախները անոնց ետեւէն կ'ինչան և՝ բլուրներուն ետեւը կը նետեն։ Ի զուր կը սպասենք մեր ամրոցներուն մէջ նոր յարձակումի մը։

Ժամը 5ին միջոցին, պահ մը հրետանիի ընդհանուր կռիւ մը կը մղուի, բայց կը դադրի քիչ ատենէն։ Մեր լրտեսները մեզմէ 300 քայլ անդին երեւան կը բերեն թշնամին, և երեք գումարտակ Խազախներ առատ կրակ մը կը թափեն անոր դէմ։ Վերջապէս կը նշմարենք որ Ճաբոնցիք մեզ կը պաշարեն ձիու պայտի ձեւով, և ասոր վրայ կ'որոշենք քաշուիլ Վաֆանկուի մեր դիրքերուն վրայ։

Վարդափայլ լեռներուն միջեւ, որոնց գագաթները մեզմէ կը ծղարկեն երկինքը, մեր զօրքերը անյայտ կ'ըլլային կամաց կամաց զով կիրճերուն մէջ։

Ցարձակումի միջոցին վիրաւորուեցաւ և գերի բռնուեցաւ Խազախապետ Զէրաբաքին, որ ջուրի պէս չինարէն գիտէր։ Զօրավար Սամսոնով, որ արդէն համբաւ մը չունած է Մայիս 15ին Թշնամիին կողին վրայ իր ձիաւոր յարձակմամբը, քաջարի առաջնորդի մը պէս կը վարէր իր մարդիկը։

Այս կռիւին մէջ անգամ մը եւս ի յայտ եկաւ Ճաբոնցիներուն արտասովոր կարողութիւնը մեր դիրքերուն ետեւը դառնալու և արագ արագ համախմբուելու։ Իրենց նշանառութիւնը ահռելի է, նշան առած մարդերնին անպատճառ կ'իյնայ։ Թնդանօթին կրակը կ'ուղղուէր մեր քառակուսիներուն վրայ զոր առաջուընէ ամենայն ճշդութեամբ չափած չափչփած էին, կարծես թէ նարտի խաղարանի մը վրայ կը նետէին իրենց կրակը։ Կռիւն կը վերջ տեսանք միջոցներ՝ բոլորովին գնդակներով և ռումբի կտորներով ծածկուած։

Ճաբոնցիք ակսէց զատ տա՛ առաւելութիւնն ալ ունին որ ամէն տեսակ տեղեկութիւններ կ'առնեն՝ չինացի բնակիչներուն նշաններով։ Ամբողջ ճակատամարտի միջոցին Չինացիք մեր դիրքերը անոնց ցոյց կուտային երկար կողերու ծայրերը կապուած հայելիներու միջոցաւ։ Ստորագրողներէն մէկ քանին բռնեցինք։

ՆԵՄԻՐՈՎԻՉ ՅԱՆՉԷՍԿՈ

Բ. ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏ

Լիաօեանկ Յունիս 18.— Յունիս 14ին, լոյսը չծագած, դիրք բռնեցինք Վաֆանկուի մօտ։ Զանակողմը կը գտնուէր զօրավար Կէրնկրօս՝ սիպերիական արձակաձիներու երեք զօրագունդերով, աջակողմը զետեղուած էին ձիաւորները և հետեւակազօրաց 31րդ գունդը. վերջապէս կեդրոնը բռնած էին հրետանին և մնացեալ զօրքերը։

Առտուն կանուխ ուղղուեցաւ դէպի մեր աջ թեւը։ Ճամբան տեսայ որ մեր մարտկոցները արդէն գործի սկսած էին Ճաբոնցիներուն յարձակումը սկսած էր, բուռն, յամառ և համախումբ։ Առաջ կերթայի թնդանօթներուն թնդիւնին և հրացաններուն անընդհատ չառաչիւնին մէջտեղ։ Զօրավար Սամսոնով՝ Բրիմօրսքի վիշապազօրքերուն և երկու զօրագունդ խազախներուն գլուխը անցած՝ գնաց այքէ անցընել խոշոր հովիտները և աջակողմի կիրճերը, յետոյ տեղաւորուեցաւ աջակողմեան կողին վրայ 31րդ զօրագունդին առջեւ։

Ճաբոնցիք ուժգնապէս իրենց հրետանին համախմբեցին մեր 4րդ մարտկոցին դէմ, որ կը տաւանորդէր թեթեւազէն գունդերը։ Իրենց յայտնի դիտաւորութիւնն էր մէկ անգամով վերջացնել այս մարտկոցին գործը որ նեղացուցիչ էր իրենց։ Արդարեւ, այդ մարտկոցը մերթ ընդ մերթ անյայտ կ'ըլլար ռումբի պայթումներուն ամպերուն տակ։ Երկաթի ճշմարիտ կարկուտ մը կը ծածկէր զայն։ Այսուհանդերձ մարտկոցը իր աշխատութիւնը կը շարունակէր այս դժոխքին մէջ, պատասխանելով մահաբարսուռ կրակով մը։ Վերջապէս իր բոլոր սպաները վիրաւորուեցան, թնդանօթաձիգ զինուորները սպաննուեցան, 28 ձիեր դիպաստ ինկան, և այն ատեն մարտկոցը պարտաւորուեցաւ կրակ դադրեցնել։

Այս միջոցիս, ծովեզերքին ստորոտը զետեղուած մարտկոցը գրեթէ քանդեց թշնամիին անպատ գունդերը, որոնք յարձակման համար վեր կ'ելնէին, նշանառութեան ճշմարիտ հրաշքներ գործելով։ Ճաբոնցիք թէեւ թիւով չատ՝ պարտաւորուեցան քաշուիլ։

Հիմա ուշադրութիւնը կեդրոնացաւ երկու թեւերուն վրայ։ Կէս օրին գացի մեր ձախթեւին վրայ, որուն կը հրամայէր զօրավար Կէրնկրօս։ Ապառաժուտ զառիթափին վրայ, որ կ'երթար կը յանգէր նեղ հովիտ մը, երեք յարկով բնակարաններ փորուեցան ետեւի զառիթափին վրայ չարուեցան երեք գունդ պահեստի զինուոր։ Իսկ չորս կողմը՝ կիրճերուն և հեղեղատներուն մէջ՝ զետեղուեցան թեթեւ շրջուն հիւանդարանները։

Հոս կռիւը սկիզբէն անլուր սաստկութեամբ մղուեցաւ։ Ճաբոնցիք միաքերնին դրած էին մեր խրամներէն դուրս հանել մեզ։ Առաջ կը քալէին երբեմն շղթայաձեւ, երբեմն կարգ կարգ։ դիմացի զառիթափերէն կրակ կ'ընէին, նշան կ'ընէին երեւցող ամէն զինուորի, ամէն ձիաւորի։ Հակառակ իրենց ահագին կորուստներուն՝ կը կրկնէին իրենց յարձակումները առանց յոգնելու, միշտ աւելի բազմաթիւ զօրքերով կուգային, մեր մէկ վաշտին դէմ հանելով ամբողջ զօրագունդ մը, և մէկ մարտկոցին դէմ ալ երեք մարտկոց։ Զօրավար Կէնկրօս վիրաւորուեցաւ կռիւին սկիզբը, բայց իր տեղէն չէեռացաւ։ Իրիկունը կռիւն վերջ միայն իր վէրքը կապել տուաւ։

Գալով զինուորներուն, ասոնք ճըշմարիտ դիւցազներ են։ Մարդ ուզէ չուզէ միտքը կը բերէ առասպելական ժամանակներու քաջագործութիւնները. կռիւի ժամանակ հանդարտ և յամառ. նահանջի ժամանակ դանդաղ, հիւանդարանին մէջ համբերող և լուռ, առանց տրտունջի մեռնող սարսափելի վէրքերէն։ Այս երկու օրուան քառմեսելի նախճիրին մէջ իրենց լուռ զոհաբերութիւնը անմահ է։

Անկարագրելի ճակատամարտի մը թատր հղաւ այն կիրճը որ մէկ կողմէ կը յանգի Վաֆանկու և միւս կողմէ Լուանքէու։

Ճաբոնցիք նախ և առաջ մէկ մարտկոց միայն դրին մեր աջ թեւին դէմ։ Բայց երբ մեր արձակաձիները բարձունքը գրաւեցին ու մեր հեծելազօրքն ալ սկսաւ թշնամի դիրքին ետեւը դառնալ, յանկարծ երեւցաւ ճաբոնական երկրորդ մարտկոց մը։ Մին թնդանօթահարեց մեր կամաւորները, միւսը մեր գումարտակները և խազախները, այրելով մրկելով զանոնք իրենց նոյն սեղմ և բացառիկ կերպով ճիշդ կրակով։

Հարիւր հազարի մօտ մարդիկ մասնակցեցան կռիւին։ Ճաբոնցիք ունեցան 32 թնդանօթներ։ Մեր ունեցածներուն թիւն է 50։ Ճաբոնցիք ունեցան 3000 զոհեր։ Մենք 1000

նակցեցան այս ճակատամարտին։ Ճաբոնցիք մեզմէ կրկնապատիկ բազմաթիւ էին։

Մեր կորուստները մեծ են, բազմաթիւ սպաներ սպաննուեցան և վիրաւորուեցան։ Բայց թշնամիին կորուստներն ալ խիստ չատ են։

Ռուս զինուորները սոսկալի կերպով յոգնած էին և անօթի այս յիշատակելի ճակատամարտէն վերջ։ Եւ սակայն անկարելի էր ուտելիք բերել իրենց, որովհետեւ մատակարարական կարգն ալ խափանուած էր ահեղ կռուին չփոթութիւններէն։ Մեր զինուորներուն այս համբերութիւնը յուզեց մեզ արտասուելու աստիճան։

Շատ ուշ սկսանք հաւաքել վիրաւորները։ Շատերը մնացին ճակատամարտի դաշտին վրայ։

ՆԵՄԻՐՈՎԻՉ ՏԱՆՉԷՆԿՕ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, Յուն. 26.—Ծովակալ Ալեքսեյեվ կը հեռագրէ Զարին.

—Բորթ Արթուրի նաւաբաժինը, որ 6 զրահաւորներէ, 5 յածանաւերէ և 10 թորփիլանաւերէ կը բաղկանար, ամսոյս 23ի առտուն բաց ծովը ելաւ առանց արկածի։ Երբ մեր մարտանաւերը նաւահանգիստէն դուրս ելան, հորիզոնին վրայ նշմարեցին թշնամի նաւաբաժինը, որ 9 մեծ մարտանաւերէ և 22 թորփիլանաւերէ կը բաղկանար։ Մեր նաւաբաժինը յարձակեցաւ թշնամիին վրայ։ Ցարդ տեղեկագիր չեմ ստացած այս նաւամարտին արդիւնքին վրայ։ (Մովակալ Թօկօ, ծանոյց արդէն այս նաւամարտին ելքը։)

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Զօր. Սախարով կը տեղեկագրէ թէ ճաբոնական յառաջապահները ամսոյս 25ին մօտեցան Թայչուի մինչեւ 25 քիլոմէթր, իրենց ճամբուն վրայ քանի մը գիւղեր գրաւելէ վերջ։ Թշնամին կը չարունակէ գրաւել Բանծիապէի և Բանչանիուի միջեւ գտնուող կիրճերը, Սիուեէնի հիւսիսային կողմը՝ Թայչու տանող ճամբուն վրայ։ Ամսոյս 24ին ճաբոնական զօրաց յառաջխաղացութիւն մը նշմարուեցաւ Սարկանջուի կողմէն, Ֆէնկ-Հուանկ-Չէնկի հիւսիս-արեւմտեան կողմը և Հայչէնկ տանող ճամբուն վրայ։

ՓԱՐԻԶ.—Փարիզի ճաբոնական դեսպանատան հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ, Ճաբոնցիք Սանթակոյի կողմերը ռուսական հեծելազօրաց ջոկատի մը հանդիպելով, վրան յարձակեցան և Ռուսերը վանեցին իրենց դիրքերէն։ Ռուսերը այն կռուին մէջ 60 հոգի կորսնցուցին։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Կը հերքուի Քայբէնկի գրաւումը՝ Ճաբոնցիներուն կողմէ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Ամերիկեան աղբիւրէ կը ծանուցուի թէ Սիմէնթինկի ճակատամարտին մէջ, ռուսական կորուստները 16,000 հոգի (՞ ՞) եղած են։

—Բորթ Արթուրի առջեւ տեղի ունեցած նաւամարտին մէջ, ճաբոնական երկու թորփիլանաւ և երկու թորփիլահալած ծանրապէս վնասուեցան։ (Թօկօ ըսաւ արդէն թէ այս նաւամարտին մէջ իր նաւերը ծանր վնաս մը չկրեցին։)

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ռուսական օժանդակ կարեւոր ոյժեր հասան Լիաօեանկ։

ՔԻԼ.—Էտուարտ Թագաւոր ներկայ գտնուեցաւ մաերմական ճաշի մը, Հօհենձօլէրնի մէջ։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Զիւմպիւլլիւ խանի պաքանս մէջի ապրանքներով վերջերս հրոյ ճարակ եղած էր արկածի հետեւանքով։ «Պալքան» ընկերութենէն, որ 1500 լիրայի ապահովագրած էր զանոնք, վնասս ամբողջովին ստացած ըլլալով, կը փութամ հրապարակաւ շնորհակալիքս յայտնել սոյն ընկերութեան և անոր Թուրքիոյ գործակատարին՝ Արշակ էֆ. Ռանեանի։

ԿԱՐԱՊԵՏ ՊԻՊԷՐԵԱՆ

Կ. Պոլիս, 14 Յունիս 1904

ՓԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

27 Յունիս 1904

Ֆրանս. 3% Français)	97 75
Րէժի (Tab. Turcs)	380 —
Օսմ. Միացեալ (R. Nv. Unif.)	85 87
Երկաթուղի (Lots Turcs)	123 —
Պանք Օթթ. (Banque Ott.)	586 —
Թրանսվալ (Transvaal)	104 —

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ
ԱԶԳ. ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ

Բարեյիշատակ Ասպետ Աստուածատուր Խ. Զունդ, իր կենդանութեան, 1890 Ապրիլ 3 (Ն. Տ.) թուակիր կտակովն «Ասպետ Զունդ» անուան ներքեւ համալսարանական բարձրագոյն ուսման հետեւելու կարօտ ուսանողներու նպաստելու համար յատուկ դրամագլուխ մը թողած է, ատոր մատակարարութիւնը Կոստանդնուպոլսոյ Աւստրո-Հունգարական Հիւպատոսարանին, իսկ ուսանողաց ընտրութիւնը՝ առաջին երկուքէն ետքը՝ Ազգ. Պատրիարքարանի վերապահելով։

Մէն մի ուսանողի թոշակը տարեկան 2000 ֆրանք է, վճարելի Աւստրո-Հունգարական Հիւպատոսարանէն, և ուսմանց ընթացքը պիտի կատարուի եւրոպական համալսարաններէ կամ բարձրագոյն վարժարաններէ միոյն մէջ։

Թոշակընկալք պիտի ըլլան Հայ. Ուղղափառ եկեղեցւոյ զաւակ, և թոշակը ընդունելու իրաւունք պիտի ունենան ուսմանց տեւողութեանը ժամանակ, այն է առ առաւելն հինգ տարի, եթէ բարոյապէս և քաղաքականապէս պարկեշտ և կանոնաւոր կենցաղ ունենան ու ուսմանց մէջ կանոնաւոր յառաջադիմութիւն ընեն յաջողութեամբ քննութիւններ անցնելով։ Ըստ այնմ առաջիկայ 1904-1905 դպրոցական տարեգլխոյն համար պիտի կատարուի թոշակընկալ սանի մը ընտրութիւնը։ Ուստի կը հրաւիրուին այդ պարագայէն օգտուիլ ուզող երիտասարդներն, ներկայել Ազգային Պատրիարքարանի մինչեւ առաջիկայ Յուլիս 17/30 իրենց խնդրագիրը, որուն մէջ պէտք է յայտնուած ըլլայ թէ ո՞ր վարժարանին մէջ և ի՛նչ ուսման հետեւիլ կը փափաքին, և որուն կցեալ ըլլալու են,

1. Ծննդեան և մկրտութեան վկայական։
2. Բարի վարուց վկայական։
3. Հայ լեզուի և հայ հմտութեանց մէջ գոհացուցիչ յառաջադիմութիւն ունեցած ըլլան և ձեռնհաս եկեղեցական իշխանութեան վկայագիր։
4. Երկրորդական կամ միջնակարգ կոչուած ուսմանց ընթացքը աւարտած լինելուն վկայագիր։
5. Զքաւորութեան վկայագիր, որուն մէջ պէտք է հաստատուի թէ կարօտ դասակարգէ է խնդրարկուն։

Ընտրութիւնը պիտի կատարուի մրցման ձեւով և արժանաւորագոյնն և յարմարագոյնն նախապատուութիւն պիտի ստանայ։

14 Յունիս, 1904

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ՏՆՕՐԷՆԸ

Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը հինգշաբթի օրուան նիստին մէջ Ս. Փրկչի Ազգ. Հիւանդանոցին Տնօրէն կարգեց Յակոբ էֆ. Համամճեանը և Փոխ-Տնօրէն՝ Իսրայէլ էֆ. Հայկազնը, որ արդէն նոյն պաշտօնը կը վարէր։

Յակոբ էֆ. Համամճեան երկար տարիներ Պետական այլ և այլ պաշտօններ վարած՝ փորձառու և կարող անձնաւորութիւն մըն է, որ վերջերս Կինճ գաւառին կառավարիչի օգնականն էր։

Հոգաբարձութեան ատենադպիր Գրիգոր էֆ. Ալեանաքեան, կիրակի օր Հիւանդանոց առաջնորդելով նորընտիր տնօրէնը, պաշտօնապէս հրաւիրեց զայն նոր պաշտօնին գլուխը։ Ամբողջ պաշտօնէութիւնն ու պատուաւոր պաշտպարեալք շնորհաւորեցին Համամճեան էֆէնտին։ Խմբագրութիւնս արդիւնաւէտ պաշտօնավարութիւն կը բարեմաղթէ։

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻ տօնին առթիւ, Ս. Պատրիարքը շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղեց Մեծ Կզլի ու Պէօյիւքտէրէ Գարակէօզեան և Կիւմիւշկէրտան Գրիգոր էֆէնտիներու և Շամտանճեան Գրիգոր խանի։

Ց. ԻԶՄԻՐԵԱՆՑ Գրական Յանձնաժողովը մեզ կը հաղորդէ առաջիկայ մրցանակի համար Բառարանի մը պատրաստութեան ծանուցումը, զոր պիտի հրատարակենք վաղը։

ՀԱՅ-ՀՌՈՄԷԱԿԱՆՆԵՐԷՆ.— Հանգուցեալ Տ. Էմմանուէլեանի յաջորդին ընտրութեան համար, Պատրիարքարանը այս օրերս Կայս. կառավարութեան պիտի մատուցանէ հինգ ընտրելիներու ցանկը։

—Տրապիզոնի առաջնորդ Տ. Ստեփան եպս. Աբիկեան երէկ Պոլիս ժամանեց մասնակցելու համար ընտրողական ժողովին որ պիտի գումարուի յուլիս 4ին։ Մարաշի և Խարբերդի եպիսկոպոսները այս շաբթու Պոլիս կը հասնին։

—Պատր. Փոխանորդ Արփիարեան արքեպս. կիրակի պատարագեց Օրթագիւղի Անտոնեան Միաբանութեանց Ս. Գր. Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ և մաղթանքներ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին համար։

ՊԱՆՏԸՐՄԱՅԻ Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ քահանաներէն արժ. Տ. Միքայէլ քհ. Պիւլպիւլեան, որ քանի մը օրէ ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուէր, երէկ իր պաշտօնատեղին մեկնեցաւ։

ՀԱՆԴԷՍՆԵՐ

ՀԱՅ-ԼԱՅՖԻՆ ՄԷՋ

Ցարութիւն էֆ. Պապաեանի, Օր. Արմենուհի Գարակէօզեանի հետ պսակադրութեան հանդէսը երէկ տեղի ունեցաւ Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին մէջ, կնքահայրութեամբ՝ փեսին պզտիկ եղբօր Հրանտ էֆէնտիի։ Կանուխէն արդէն Բերայի հետաքրքիրներու երկսեռ բազմութիւն մը եկած գրաւած էր Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին կողմնակի երկու գաւիթները և վերնատունը ամբողջ։ Ժամը իննին հարսնեւորներու չէք ու չքեղ երկսեռ բազմութիւնը սկսաւ հասնիլ։ Արտաքին դուռնէն պարսկական թաւ գորգեր փռուած էին մինչեւ ներս։ Տաճարին դուռին առջեւ չէք երիտասարդներ, Տեարք Վահան Մինասեան, Ներսէս Նալեան, Ժօռժ Զինկիլլի, Գարագաշ, Արմենակ Գաբամաճեան և մ. Աւագ՝ ներս, մասնաւորապէս պատրաստուած չքամբոլոքի մը մէջ կ'առաջնորդէին հարսնեւորները։ Հալաւօրհնէքի արարողութիւնները սկսան նախագահութեամբ Տ. Երէցեան սրբազանի, որ իր չուրջը ունէր Տ. Տ. Բարգէն, Ղեւոնդ վրդ.ները Տ. Մկրեան Ա. քհ. Բերայի, Ղալաթիոյ և Գում-Գաբուի քահանաները և բազմաթիւ դպիր։

Հալաւօրհնէքէն վերջ Տ. Գէորգ Սրբազան չքեղապէս զգեստաւորուած բեմ ելաւ և ձեռնտուութենէն յետոյ, զոր կատարեց Պալաթի Տ. Միքայէլ քհ. Վարժապետեանը, բնաբան առնելով «Արդ զոր Աստուած զուգեաց մարդ մի՛ մեկնեսցէ» խօսքը երկարօրէն խօսեցաւ և բացատրեց ամուսնական կեանքին այլ և այլ դրութիւնները։ Բեմբասացը յետոյ անդրադառնալով նորապսակ ամոլին, ըսա՛ւ թէ փեսան՝ Ցարութիւն էֆ. Պապաեան թէեւ դեռ երիտասարդ տարիքի մէջ, բայց կրցած է մեծ համբաւ մը չինել առեւտրական հրապարակին վրայ։ Իսկ Օր. Արմենուհի Գարակէօզեան բարեհամբաւ գերդաստանէ, օժտուած է սրտի ու մտքի ազնիւ յատկութիւններով։

Արարողութիւններէն վերջ, հարսնեւորները եկեղեցւոյ գաւիթին կողմնակի դուռնէն առաջնորդուեցան Սրլանտոփի ընդունելութեան սրահը զոր գնահատելի վայելչութեամբ յարդարած էր Մկրտիչ էֆ. Թօքաթլեան, նկատողութեան առնելով օրուան հարսնեւորներուն ընտանեկան բարձր դիրքը։ Հարսին և փեսին մուտքը բուռն ծափերով ողջունուեցաւ։ Հարսանեկան խրախճանութիւնները տեւեցին մինչեւ իրիկուան ժամը 12, երբ հարսնեւորք իրենց ջերմ շնորհաւորութիւնները մատուցանելով թէ՛ նորապսակ ամոլին և թէ անոնց ընտանեկան պարագաներուն՝ ուրախ տպաւորութեան տակ մեկնեցան։ Իսկ Տէր և Տիկին Ցարութիւն էֆ. Պապաեան երէկ իրիկուան կառախումբով Ժընէվ մեկնեցան, իրենց մեղրալուսինը անցընելու համար։

Բազմաթիւ ներկաներուն մէջ կը նշմարուէին Գրիգոր էֆ. Գարակէօզեան, Տիկին Վասիլուհի Գարակէօզեան, Տիկին Սրբուհի Գարակէօզեան, Տէր և Տիկին Թագւոր Գարակէօզեան, Եդուարդ էֆ. Գարակէօզեան, Տէր և Տիկին Կ. Պապաեան, Սարգիս էֆ. Գարակէօզեան, Տէր և Տիկին Մ. Պապաեան, Տէր և Տիկին Ժիրայր Արծրունեան, Տէր և Տիկին Խասեան, Վահան էֆ. Խասեան, Կարապետ էֆ. Խասեան, Արշակ էֆ. Խասեան, Օր. Խասեան, Տէր և Տիկին Միհրան Տէր Ներսէսեան, Միսաք պէյ Մակարեան, Տէր և Տիկին Ոսկեպըրն, Մագսուտ էֆ. Նշաստաճեան, Ստեփան էֆ. Զպուքճեան, Մատամ Ռասթալի, Օր. Եալաբըճեան, Գրիգոր էֆ. Նարլեան, Տոքթ. Գարամաճեան, Մ. Քօբբի, Սարգիս էֆ. Թաշճեան, Միհրան էֆ. Զպուքճեան, Տիգրան էֆ. Բարաղամեան, Օր. Բարաղամեան, Լեւոն պէյ Փափազեան և Յակոբ Յակոբօֆ, Նազարէթ Եաղըճեան, Խոսրով Գուրու Պալըգեան, Կարապետ Կիւլէսէրեան էֆ.ները, և հայ ու օտարազգի բազմաթիւ ականաւոր անձնաւորութիւններ։

Բազմաթիւ ծաղկեփունջեր եկած էին բարեկամներէ և ազգականներէ, ինչպէս նաեւ շնորհաւորական հեռագիրներ։

Մանզումէ իր շնորհաւորութիւնները կ'ուղղէ երկու կողմի պարագաներուն այս բարեբաստիկ առթիւ։

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Քաղաքապետական Խորհուրդի և Քաղաքական Ժողովի անդամ Վսեմ. Տիգրան էֆ. Տ. Ներսէսեանի որդին Տպագրիչ-Թղթավաճառ Վահրամ էֆ. Տ. Ներսէսեան Օր. Նեկտար Մ. Ալէթճեանի հետ նշանուեցաւ առջի օր։ Նշանախօսութեան արարողութիւնը տեղի ունեցաւ Սկիւտար Պաղլար Պաշի Ալէթճեանց բնակարանին մէջ։

Վահրամ էֆ. զարգացած և գործունեայ երիտասարդ մըն է որ իր առեւտրական գործին մէջ փայլուն անուն չինած է կարճ ատենուան մէջ։

Իսկ Օրիորդը Սկիւտարի ծանօթ ընտանիքներէն բարեհամբաւ գերդաստանի մը զաւակն է որ իր բարոյական և մտաւորական ազնիւ ձիրքերովը կը խոստանայ երջանիկ միութիւն մը կազմել իր խօսեցեալին հետ։

Խմբագրութիւնս իր շնորհաւորութիւնները կ'ուղղէ երկու ընտանիքներուն ալ։

"ՄԱՆԶՈՒՄԷ„Ի
ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

ՕՐ. ՀՐԱԶՈՒՀԻ ՍԷՒՓԱՆԵԱՆ
ՅԱԿՈԲ Ս. ՄՈՒՓԱՏԵԱՆ

ՕՐ. ԶԱՊԷԼ Մ. ՊԷՇՏԻՄԱԼՃԵԱՆ
ՆԻԿՈՂԱՈՍ Ց. ՊԷՊԼԻՆԵԱՆ

ՆՇԱՆՈՒԱԾ

ԿՆՈՒՆՔ

ԺԻՐԱՅՐ. որդի Արշակ էֆ. Պիւլպիւլեանի, կնքահայրութեամբ Ստեփան էֆ. Տէօէեանի. մկրտուեցաւ Էյուպ Ս. Աստուածածին Եկեղեցիին մէջ։

ՌԵՍՄԻ

ԹԵՎՃԻՀԱԹ

Մեճլիսը Մէարիֆ ազալըղընա Էնքարէ վիլայէթի մէարիֆ միւտիրը սապըգը սաատէթլու Խալիլ Բէմալ պէյ էֆէնտի թային պույրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԷՄԱԼԷՏՏԻՆ ՓԱՇԱ.— Երէկուան Խուրբ թերթերը հետեւեալ պաշտօնական զեկոյցը հրատարակեցին.—

«Պէմալէտտին փաշայի ապացուցուած ոճիրին պատճառաւ, Նախարարաց Խորհուրդին որոշմամբ Կայս. Իրատէ մը հրամայեց ետ առնել անոր ունեցած աստիճանները և պատուանշանները ու հրամայեց որ Պրուսա բնակի։»

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՀԱՊԷՇԻՍՏԱՆ.— Գրած էինք թէ Օսմ. Պատուիրակութիւն մը մեկնած էր Հապէշիստան, զօր. Սաատգ փաշայի նախագահութեամբ։ Օսմ. Պատուիրակութիւնը Ատիս-Ապապա ժամանեց և ներկայացաւ Մենելիք կայսեր, որուն յանձնեց Վեհ. Սուլթանին նուէրները։ Նէկիւսը ի պատիւ պատուիրակներուն հացկերոյթ մը տուաւ որուն ներկայ գտնուեցան Պետական բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ և նախարարապետը։

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ.—Խանէտանը Ալ Օսման պատուանշանը Ֆրանց Եօզէֆ Կայսեր յանձնելու համար Վիեննա գացող Օսմ. արտասովոր պատուիրակութեան պետ Շաքիր փաշա, ուրբաթ օր հացկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ հիւրամեծար աւստրիացի սպաներուն։

ԽՏԻՎԸ որ Վիեննա կը գտնուի, Բարիզ և Լոնտոն պիտի երթայ զբօսական պտոյտի համար։ 6 չաբաթ պիտի մնայ Տիվոնի մէջ եւ յետոյ Պոլիս պիտի գայ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.— Վիեննական թերթերը կը գրեն թէ իշխան Ֆէրտինանտ և մայրը՝ Քլէմանթին իշխանուհին մօտերս Մարիէնպատ կ'սպասուին։

—Իշխանը Էօքսինօկրատ կանչեց վարչապետ զօր. Բէթրօֆը և ներքին գործոց նախարար Մ. Բէթքովը։

ՎԻԵՆՆԱՑԻ պարսիկ դեսպան Հայազգի Նէրիման խան հանգստեան կոչուած ըլլալով՝ իրեն յաջորդ կարգուեցաւ Ուաշինկթընի պարսիկ դեսպան Իսհաք խան. մինչեւ իրեն ժամանումը դեսպանատան գործերը պիտի վարէ Նեվրուզ խան։

ԳՈՀՈՒԹԵԱՄԲ կը լսենք թէ Տպագրական Տեսչութեան Բ. օգնական անուանուեցաւ Գ. օգնական Վէհպի պէյ, որուն յաջորդեց Ա. քարտուղար Ֆայիզ պէյ։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ Նաւթիլուս և Ալպաթրօս թնդանօթակիրները, որոնք Իզմիր կը գտնուին, Պոլիս ալ պիտի այցելեն, իրենց մէջ ունենալով նաւային ուսանողներ։

ՊԱՇՏՕՆԵԱՅԻ ԽՆԴՐԱՆՔ.—Դրոշմաթուղթի նոր օրէնքին կիրառման հսկելու համար Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը մասնաւոր դիւան մը պիտի հաստատէ։ Նոր պաշտօնեաններու ընտրութիւնը կատարելու համար յանձնաժողով մը կազմուեցաւ ձկնարանի և աղի վարչութեան մէջ։ Անդամներն են նոյն վարչութեան վերատեսուչ Րիզա պէյ (նախագահ), Ա. քննիչ Միլթիատի էֆ., ոգելից ըմպելիներու վարչութեան քննիչ Մ. Շապէռ և ձկնարանի համարակալ Մէհմէտ Սալիհ պէյ։

ԾԽԱԽՈՏԻ ՌԷԺԻԻՆ անցեալ չըրջանին զուտ հասոյթն է 410,000 ոսկի, մինչ նախորդ տարի 360,000 էր։ 20 ֆր. չահաբաժին պիտի տրուի, մինչ նախորդ չահաբաժինը 18 ֆր.էր։

ՆՈՒԱԶՈՒՐԴ.—Հիճազի երկաթուղիին յանձնաժողովը նուազուրդի կը դնէ երկաթէ 5 կամուրջներու չինութիւնը Հայֆայի ճիւղին համար։ Մասնակցողները 50,000 ֆր.ի երաշխաւորագիր մը պիտի ներկայացնեն, զոր պէտք է ցուցնեն մինչեւ 20 օր, Նաֆաւի մասնագիտական խորհուրդին։ Նուազուրդին համար դիմել երկաթուղիի յանձնաժողովին, Յուլիս 9/22ի Գշ. օրը։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Երէկ գիշեր ուշ ատեն հեռագրական գործակալութեանց կողմէ մեզ հաղորդուած են հետեւեալ հեռագիրները.—

ՓԱՐԻԶ, 27. — Ռուս սպայակոյտը հրատարակեց Յունիս 13ի ռուսական կորուստներուն թիւը։ Նաւատորմին կորուստներն են.—44 սպայ մեռեալ, 13 սպայ վիրաւոր, 920 նաւազ մեռեալ 220 վիրաւոր և 4 գերի։ Ցամաքային բանակին կորուստներն են.—36 սպայ մեռեալ, 103 վիրաւոր, 20 սպայ գերի, 920 զինուոր մեռեալ, 880 վիրաւոր և 696 գերի։

—Ներքին գործոց նախարար Մ. Բլէհվէ թղթակցի մը յայտնեց թէ Քուրոբաթքին մինչեւ Խարպին պիտի նահանջէ, ուր պիտի սպասէ նոր ումբերու, որոնք պիտի հասնին անձրեւներու եղանակին և թէ Ռուսք ամէն ատենէ աւելի որոշած են մերժել ամէն միջամտութիւն։

ԼՈՆՏՈՆ.—Նիւ Եորքէն կը հեռագրեն թէ ճաբոնական կառավարութիւնը կարեւոր պայմանագիրներ կնքած է Աւստրալիոյ և Ամերիկայի մէջ ձիերու գնման համար։

ՓԱՐԻԶ. — Հավաս կը ծանուցանէ թէ ամէն օր օգնական զօրքեր կը ղըրկուին Ռուսերուն, վասն զի մեծ ճակատամարտ մը մօտալուտ կը նկատուի Քուրոբաթքինի և Քուրօքիի ու Օքուի միջեւ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Զօր. Նօճիի յանձնուեցաւ Բորթ Արթուրի և ռուսական բանակներուն միջեւ եղած հաղորդակցութիւնները խզելու գործը։

ՓԱՐԻԶ.—Ամերիկեան աղբիւրէ լուրի մը նայելով՝ Սի-Մէն-Թինկի ճակատամարտին մէջ Ռուսերը մեծ կորուստներ ունեցան։ Լիաօեանկէն ռուս բանակին 16,000 զինուոր զրկուեցաւ։

ԼՈՆՏՈՆ. — Զօր. Քուրոբաթքին նկատելով որ զօր. Սթաքէլպերկ պաշարուելու վտանգին մէջ է, որոշեց անոր օգնել. այսպէս երկու թշնամի բանակները իրարու պիտի հանդիպին Չիվէէնի և Քայբինկի մէջտեղի գիծէն 100—150 քիլոմէդր դէպ ի հարաւ։ Ճակատամարտի դաշտին վրայ 200—250,000 հոգինոց բանակ մը համախըմբուած պիտի ըլլայ։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Լիաօեանկէն կը հեռագրեն թէ քանի մը օրէ ի վեր տեղացող անձրեւներէն ճամբաները աւրուած են, հեռագիրներու փոխանակութիւնը դժուարացած է և Ճաբոնները դժուարութեանց կը հանդիպին։

ՍԱԿԱՐԱՆ

ԱՐԺԷԹՈՒՂԹԵՐՈՒՆ ՎԻՃԱԿԸ

ՕՍՄ. ԹՈՒՂԹԵՐ

Ղալաթիոյ, Լոնտոնի, Բարիզի, Պերլինի, Վիեննայի և Պրիւքսէլի Սակարաններուն մէջ բոլոր քոնսոլիտէններուն և ռանդերուն գլուխը կը գտնուի Օսմ. Միացեալը — իւնիֆիէն — թէ՛ գործառնութեանց տեսակէտով և թէ գիներուն բարձրութեամբ։ Դրեթէ ամէն պետական թուղթեր ինկան քիչ չատ, Մ. Արեւելքի պատերազմին հետեւանքով, և թէեւ պահ մը Օսմ. Քոնսոլիտն ալ ազդուելով իբր առաջնակարգ ռանդ, մինչեւ 80 ղրշ.ի ինկաւ, բայց հետզհետէ վրայ դնելով, այսօր դարձեալ հասած է անանկ սակի մը, 93 ղրշ. որ համեմատաբար ոչ մէկ արժէթուղթ կրնայ իր վիճակին հաւասարիլ։ Շատեր գնեցին և այսպէսով չահեցան։ Այսօր Օսմ. Քոնսոլիտը ներկայ սակով, բացի տոկոսէն, 14-16% չահ մը ըրած են, և այս Ֆոնտօի վրայ։

—Ծխախոտի Ռէժիին թուղթերը եւս ներկայիս լաւ վիճակ մը ունին։ Հրատարակուած վիճակացոյցներէն ինչպէս կ'երեւայ, ծխախոտը տակաւ չատ կը սպառի ժողովուրդին մէջ, և ինչո՞ւ չսպառի, քանի որ հիմա ոչ միայն ծխավաճառի խանութները չատցած են, այլ և ամէն քայլափոխին չրջուն ծխավաճառի մը կը հանդիպիս։ Ժողովրդական առած մը կ'ըսէ. «Գինետուն որչափ չատ ըլլայ, այնչափ չատ օղի կը սպառի»։

*
* *

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՌԱՆԴ

Թէեւ ոչ 2-3 տարի առաջուան չափով, բայց բաղդատաբար լաւագոյն վիճակ մը ունի ֆրանս. Ռանդը։ Միաբանութեանց խնդիր, Շարդաէօներու խնդիր եւլն. այլ եւս չեն կրնար ազդել սոյն յարգի ռանդին վրայ։ Եւ նոյն իսկ պապական բողոքին խնդիրը կրցա՞ւ ազդել կամ 20 սանդիմ կտրել գինը։ Մինչ եթէ ասկէ քանի մը տարիներ առաջ ըլլար, չատ հաւանական էր որ կարեւոր տարբերութիւն մը ընէր, օրինակ՝ Տրէյֆիւսի խնդիրը։

*
* *

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՔՈՆՍՈԼԻՏԸ

Իրաւ է թէ չատ չհասատ կը բըռնուի այս թուղթը և աւելի բարձրանալու հակամէտ է քան իյնալու, բայց ինչ որ ալ ըսուի, անուրանալի է որ Թրանսվալեան պատերազմին հետեւանքները կրցած են ազդել տակաւին անգլիական քոնսոլիտէին վրայ։ Որովհետեւ եթէ 88էն վար չինկաւ, բայց այսչափ ատենէ ի վեր է որ 91ն ալ չկրցաւ անցնիլ։ Նկատել թէ ատեն մը, պատերազմէն առաջ, 114 էր։ Անգլիական քոնսոլիտէին համար 24 միութիւն անկում մեծ բան է։

*
* *

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

Ռուսական թուղթերը աւելորդ չէ ըսել, պատերազմէն առաջուան Սակերուն վրայ մնացած չեն և մանաւանդ 1891էն ի վեր եղած էմփրունթներէն ոմանք չատ և ոմանք քիչ անկում կրած են, թէեւ վերջերս մէյմէկ քիչ վրայ դրին։ Վերջին անգամ ըլլալիք երեք հարիւր միլիոն ֆրանքի փոխառութեան համար ըսուեցաւ թէ՝ Պերլինի սեզոնաւորութեան դիմուած է, բայց կ'երեւայ թէ սխալ է այս լուրը, որովհետեւ մինչեւ հիմա այդ տեսակ փոխառութիւն մը ոչ միայն չեղաւ, այլեւ ըլլալիքն ալ հերքուեցաւ գրեթէ։

*
* *

ՃԱԲՈՆԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹԸ

Հարիւրին չորս տոկոսաբեր ճաբոնական թուղթը ասկէ առաջ Լոնտոնի Սակարանին մէջ մինչեւ 64 միութիւն իյնալէ ետք, հիմա Զօրավար Քուրօքիի բէշէն բռներ կ'երթայ։ Որչափ որ Քուրօքի դէպ ի հիւսիս արչաւէ ճաբոնական 4% թուղթն ալ դէպ ի վեր կ'արչաւէ և այսօր կ'արժէ 76.63։

ՄԻՀՐԴԱՏ ՀԱՑԿԱԶՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

14/27 Յունիս 1904

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ	
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	92.22
Ամէնէն բարձր գինը	92.35
» վար գինը	92.20
ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ	
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ ֆր.	120.75
Երէկուան բարձր գինը	121.62
» վար »	120.75
Ռուսական	91.95
Ճաբոնական	76.63
Քրէտի Ֆօնսիէ էժիբսիէն Ա	277.50
» » » Բ	267.
Քարտի	510.
Պանք Նաս. Կրէս.	433.46
Թրամվայի Բաժնեթուղթ	6.05
Րէժիի պարտաթուղթ Ֆրանք	361.—
Անատօլ. Երկ. բաժնեթ. Ա.Ռ.	11.92
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ. Լ. Օ.	4.45
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ	
Օսմ. ոսկին 100 ղչ.էն	ղչ. փր.
Մէճիտիյէ արծաթ	108.07
Անգլիական ոսկի	109.38
Ֆրանսական ոսկի	87.14
Քրիմից	51.05
Նոր մէթալիք	103.15
Բօլ	90.15
Ռուպլի թղթադրամ	8.63
Լոնտոն 3 ամիս	110.32½
Բարիզ «	22.75—

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ն ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ Պէօյիւքտէրէի նաւամատոյցին մօտ ջրավաճառ և ծխավաճառ Յակոբ աղայի խանութը և Ենի Մահալլէի նաւամատոյցին մօտ ջրավաճառ և ծխավաճառ Սարգիս աղայի խանութը։

Կարդալ Դ. Երես «Իւնիոն» Ապահովագրական Ընկերութեան ազդը

"ՄԱՆԶՈՒՄԷ"Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 99

Երկու Օրօրոցները

ՎԷՊ
ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ-ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

Հեղինակ ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ — Թարգմանիչ ԳԷՈՐԳ ՍԻՄՔԷՇԵԱՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԳԹՍԱԿԸ

Գ.

Պօւանէ և Թիպօ, ինչպէս գրեցինք, կէս օրուան դադարէն օգուտ քաղելով, Սէպաստիէն փողոցը փութացած էին գործին էութիւնը հասկնալու համար։

Երկու ընկերները հազիւ քառորդ ժամէ ի վեր հոն կը գտնուէին, երբ Լուիզ կառքէն իջնելով ամբոխին մօտեցաւ և ականջ դրաւ։ Իր ուշադրութիւնը գրաւուեցաւ բնականաբար Բիէռի երկու բարեկամներուն ընթացքէն և անոնց սրտաբուխ վշտակրութենէն, որ յայտնապէս նկարուած էր անոնց դէմքին վրայ։

Լուիզ բնաւ խօսքի չխառնուեցաւ սակայն։ Միայն ջանաց տեղեկութիւններ հաւաքել աջէն ու ձախէն, ուր երբ Պօւանէ և Թիպօ ճամբայ ելան մեկնելու համար, ինք ալ փութաց անոնց ետեւէն, և կօշիկակի փողոցի մը մէջ զանոնք կեցնելով,

—Պարոննե՛ր, ըսաւ սիրալիր դէմքով մը, ներեցէք որ ձեզ անհանգիստ կ'ընեմ, առանց ձեզ ճանչնալու։ Բայց ձեր գործաւորի տարազը և բարի դէմքը կը քաջալերեն զիս բան մը հարցնելու ձեզ։

—Ազատ էք, տիկի՛ն, վրայ բերին Պօւանէ և Թիպօ գրեթէ միաբերան, եթէ կարենանք ծառայութիւն մը մատուցանել ձեզ, չատ երջանիկ կը համարինք ինքզինքնիս։

—Ապրի՜ք, տղաք, ձայնեց Լուիզ խորունկ յուզումով մը, քիչ մը առաջ ձեր խօսքերէն հասկցուցի թէ դուք ալ Գոպրոնի զարբնոցարանէն էք և պարոն Բիէռ Ռիգաուի անձնուէր բարեկամներ։ Մտածումս ճիշդ է արդեօք։

—Շա՛տ ճիշդ, տիկին, պատասխանեց Պօւանէ յարգական խոնարհութեամբ մը, ես և ընկերս Բիէռը կը սիրենք եղբօր պէս ու թերեւս եղբօրմէ ալ աւելի։

—Այդ պարագային մէջ կրնամ ուրեմն յայտարարել թէ ե՛ս ալ իր անձնուէր բարեկամն եմ և զինքը կը սիրեմ զաւկի մը պէս։

—Ա՛հ, ըսել է որ կը ճանչնաք զինքը, գոչեց Թիպօ միամիտ ուրախութեամբ մը։

—Այո՛, կը ճանչնամ, պատասխանեց Լուիզ աշխոյժով, տղայութիւնը գիտեմ...։

—Ուրեմն գիտնալու էք նաեւ թէ ինչո՛ւ համար ձերբակալած են զինքը, ընդմիջեց Պօւանէ հետաքրքրութեամբ։

—Ա՛դ ալ գաղտնիք մը չէ, տղաս, ըսաւ Լուիզ առանց վարանելու։ Գողութեան և մարդասպանութեան ծանր դէպքի մը մեղսակից կը նկատեն զինքը։

Պօւանէ և Թիպօ արագ ակնարկ մը փոխանակեցին։

—Ռօպէնին ըսածը ճիշդ է եղեր, մրմռաց Պօւանէ ցած ձայնով։

—Ռօպէ՞նը ով է, հարցուց Լուիզ աչքերը բացած։

—Բիէռի ամէնէն կատաղի թշնամին է, պատասխանեց Թիպօ շրթունքը սեղմելով, ասկէ տասնհինգ օրի չափ առաջ քիչ մնաց որ պիտի սպաննէր խեղճ տղան, այս վատ որիկային թելադրութեամբ։

Լուիզ պահ մը մտածեց։ Ցետոյ ցած ձայնով,

—Կը փութամ յայտնել սակայն թէ, յարեց, Բիէռի դէմ եղած ամբաստանութիւնը բոլորովին անհիմն է։ Անիկա այնչափ ազնիւ և բարեսիրտ տղայ մըն է որ եթէ աշխարհի բոլոր գանձերն ալ միանան, նորէն չի զիջանիր ան գողութիւն մը կամ մարդասպանութիւն մը գործելու։

—Մենք ալ այդպէս կը մտածենք, ըսաւ Պօւանէ ոգեւորութեամբ։ Արդէն մարդ չա՛տ անմիտ ըլլալու է որ ատկէ տարբեր կարծիք ունենայ Բիէռի նկատմամբ։ Մեր գործարանին տէրն իսկ Բիէռի անմեղութեան ջերմ հաւատացող մըն է։

— Կրնա՞մ քանի մը մանրամասնութիւններ ալ հաղորդել մեզ այս ամբաստանութեան նկատմամբ, տիկին, հարցուց նորէն Թիպօ աղերսական նայուածք մը ուղղելով Լուիզի։

— Ինչո՞ւ չէ, տղաս, պատասխանեց Բիէռի ծծմայրը միշտ ցած ձայնով։ Երէկ գիշեր սոսկալի գողութիւն մը և սպանութիւն մը գործուեցաւ ծանօթ տան մը մէջ, ուր ժամանակէ մը ի վեր կ'այցելէ Բիէռ։ Կարգ մը անակնկալ երեւոյթներ կասկած ներշնչեցին ոստիկանութեան թէ Բիէռ ալ մասնակից եղած է այդ կրկին ոճրագործութեանց և խեղճ երիտասարդը ձերբակալուեցաւ։ Բայց վստահ եմ որ քանի մը օրէն խնդիրը պիտի յայտնուի և Բիէռ ազատ պիտի արձակուի անմիջապէս։ Այն ատեն արդարութիւնը երեւան պիտի հանէ բուն յանցաւորները։

— Չէ՞ք կրնար նաեւ ըսել թէ ուր կը գտնուի այդ տունը։

— Ձեզմէ գաղտնի բան չունիմ, տղաքս, այդ տունը Լիլ փողոցը կը գտնուի, և Բիէռի նշանածին տունն է։

— Բիէռի նշանածին տո՛ւնը, կակազեց Պօւանէ այլայլած. սպաննուողը ո՞վ է արդեօք։

— Տունին դռնապանը, Ֆապրիսը զոր անգթաբար զարկեր են երկու չարագործները, պարոն Պլանշարի երկաթէ հազար ֆրանքը գողնալէ ետքը։

— Պօւանէ՛, ըսաւ յանկարծ Թիպօ իր ընկերոջ դառնալով, սիրտս անանկ կ'ըսէ որ Ռօպէնն ալ մաս ունի այս գործին մէջ։

— Ես ալ ատանկ կը կարծեմ վրայ բերաւ Պօւանէ գլուխը նշանակալից կերպով ճօճելով, անշուշտ ամէն բան երեւան պիտի ելլէ քիչ օրէն։

— Պարոննե՛ր, խօսք առաւ նորէն Լուիզ, պահ մը լռելէ ետքը, գիտեմ թէ երկար ատեն ձեզի վար դնել չ'ըլլար հոս։ Քանի որ երկքս ալ բարեկամներն ենք Բիէռի, պէտք է որ մենք ալ մեր բաժինը ունենանք անոր ազատագրութեան գործին մէջ։ Կրնայ ըլլալ որ ձեզ նորէն տեսնելու պէտք ունենամ։ Ի՞նչ կ'ըսէք անունները, և ո՞ւր կրնամ գտնել ձեզ, եթէ հարկ ըլլայ։

— Ես կը կոչուիմ Պօւանէ և ընկերս ալ Թիպօ, ըսաւ Պօւանէ։ Եթէ մեզի պէտք ունենաք, կը խնդրենք որ ըսա՛ չի քաշուիք։ Ցորեկուան և գիշերուան ո՛ր ժամուն ալ ըլլայ, մենք պատրաստ ենք ձեզ ծառայելու։

—Շնորհակալ եմ, տղաքս, մրմնջեց Լուիզ գլխովը գոհունակութեան շարժում մը ընելով։ Սակայն բաժնուելէ առաջ բան մըն ալ պիտի յանձնարարեմ ձեզի։ Եթէ կը փափաքիք որ պարոն Բիէռի իրաւունքները պաշտպանուին արժանապէս, պէտք է որ բոլորովին գաղտնի պահէք մեր այս խօսակցութիւնը և զիս ճանչցած անգամ չըլլաք։ Ապա թէ ոչ, ձեր ձեռքով իսկ ամէնէն անուելի հարուածը տուած կ'ըլլաք ձեր ընկերոջ սրտին։

(Շարունակելի)

ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ
ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՄՈՄԵՐՈՒ
ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ ԵՒ ԳԱԳՄԱՃԵԱՆ
ՆԱԽԿԻՆ Վ. Ս. ՃԱՌԱՍՏՈՒՆ
Մ. ՀԻՒՍԷՅԻՆՃԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. Պոլիս Սուլթան Համամ, թիւ 7
ճիշդ Սբնկեր վաճառատան դիմաց

Համբաւաւոր եղած այս վաճառատունը, որ 20 տարիներէ ի վեր մեծ համբաւ չահած է հարսանեկան մոմերու, մկրտութեան հագուստներու, կանանց և օրիորդաց գլխարկաշինութիւններու մէջ, այս անգամ աւելի ընդարձակելով իր գործառնութիւնները, վերոյիշեալ վաճառատունը փոխադրուած է։

Այս առթիւ բոլորովին տարբեր ձեւութեամբ և գիներու տարօրինակ աժանութեամբ կը պատրաստէ ամենաշքանչելի զարդարուած մոմեր որ միշտ պատրաստ կը գտնուի 30, 40 զոյգէ աւելի, զանազան կաղնիներու և ձեւերու տակ։ Ուստի միշտ օգտուելու համար գիներու աճագին տարբերութենէն, նախ դիմեցէք վերոյիշեալ վաճառատունը, ուրկէ չափազանց գոհունակութեամբ դուրս պիտի ելնէք։ Մի՛ խաբուիք, ուրիշ տեղ ճիւղ չունի և բուն իսկ հեղինակին դիմեցէք։

Կը գտնուին ամէն տեսակ լէմոնի ծաղիկներ, մետաքս երիզ, կրլանտ քօղք, ձեռնոց, ծանր մետաքս, արծաթապատ ափսէ եւն. եւն։

Մկրտութեան հագուստներու ձոխ տեսակներ կը գտնուին սիւրէնիյի, պրօտէյի, մետաքս օթօմանի, սաթէն լիւքսի և լիւիզինի վրայ ծանր բանուած խիստ աժան գիներով։

Կանանց գլխարկաշինութեան մէջ եւս Պոլսոյ կողմը միայն մէկ հատիկ ըլլալով, այս ճիւղին մէջ մասնաւոր համար ամէն ջանք և զոհողութիւն ի գործ դրած է չնորհիւ իր առաջնակարգ մօտիսթներուն և Բարիզի ամէնէն ընտիր գործարաններէն բերել տուած վերջին նորաձեւ պարանաց ճոխութեան և ազնուութեան։

Ուստի կ'արժէ անգամ մը այցելել նախ վերոյիշեալ վաճառատունը որ մեծ դիւրութիւն մը ըսել է Պոլսոյ կողմը իգական սեռին համար։ Կը մրցի Բերայի էն առաջնակարգ վաճառատուններու հետ, կը փափագի խիստ աժան ծախելով յաճախորդ չանիլ։ Կը գտնուին նաեւ փետուրներ, էքրէթ թաւիշ, վուալէթներ, նաեւ մանչ տղայոց բազմատեսակ գլխարկներ։

Պատրաստ կը գտնուին զարձեալ ծանր տեսակ խարճեր, կարնիթուրներու, թանթելայ և քօրտէլաններու մեծ հաւաքածոյ, բոնժէ, թաֆթայ, մուսլին տը սուա, սաթէն լիպէրթին, լիւզին, քռէփ անկլէ, ֆիչու, կանտ Պրոտէ, օրիորդաց օժիտի համար ճերմակեղէնք, քօրսէ անուշահոտ նիւթեր, ձեռագործի վերաբերեալ ամէն տեսակ նիւթեր, սալոններու համար ծանր տեսակ ծաղկեայ էթաժէրներ, մեծ թաւիշէ տերեւներ (սագսիներ, կողոփներ)։ Ուստի փութացէք դիմելու սոյն հազուագիւտ վաճառատունը։ 100 -6

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐՈՒՆ

Հագուստի խնդիրը վերջնականապէս լուծուած էջալ եւս։ Պատրաստ զգեստեղէնի մեծ վաճառատունը՝ ԷՄՆԻՅԷԹ որդ. Պոլիս Սուլթան Համամի հրապարակին Բէրեթ Լիօնի դրամատան վրայ

յարկը հաստատուած է, երիկ մարդոց եւ տղոց յատուկ ամէն տեսակ հագուստներու մեծ մթերք մը ունի միշտ, որոնք խիստ նուրբ, ձեւաւոր եւ վերջին նորաձեւութեան համեմատ պատրաստուած են ու ամէն բնակի յարմար եւ աժան գիներով կը ծախուին։

ԷՄՆԻՅԷԹ վաճառատունը իր կերպասները ուղղակի եւրոպական մեծ գործարաններէ մեծաքանակ բերել տալով զանոնք ամէնէն ճարտար դերձակներու ձեռքով հագուստ կը վերածէ, այս բացառիկ պատճառով վաճառատան մէջ մեծ քանակութեամբ պատրաստ գտնուած հագուստները ամէն եղանակի նորաձեւութեան կը յարմարին եւ չափի վրայ կարուածներէն բնաւ չեն զանազանիր։ Ամէնէն աւելի ճաշակի տէր ու դժուարահաճ անձինք անգամ գոհ կը մնան ԷՄՆԻՅԷԹի հագուստներէն, որոնք այսչափ կատարելագործութիւնով հանդերձ դիմացկուն ու դիւրամաշելի ըլլալու առաւելութիւնն ալ ունին։ Մեր գրածներուն ճշմարտութիւնը հաստատելու համար բաւական է անգամ մը այցելել ԷՄՆԻՅԷԹ վաճառատունը։ Կիներու յատուկ ամէն տեսակ հագուստներու համար յատուկ մասնաճիւղ մը կայ վաճառատան կից։ Գիները ճշմարտապէս վերջնական են. զեղչ չկայ բնաւ։ 102—6

ՀԱՍԻՍ ՖՐԱՆՍԸԶ ԹՈՒԹՑԱԼ
ՏԷՊՕՍԸ
ԹՕՓՏԱՆ ՎԷ ԲԷՐԷՔԷՆՏԷ
ՂԱՅԷԹ ԷՀՎԷՆ ՖԻՅԱԹԼԱ
Մահմուտ Բաշա, Զուհանը խան
ՍՏԱՄՊՕԼ
15—9

ՍԱՐԳԻՍ ԱԼԱՄԵԱՆ
Պոլիս, Էսկի Զապթիէ, Ֆերիգ պէյ խանին տակ, թիւ 58
ԼՕՔՈՒՄ ՇԱՔԱՐ, ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՕՇԱՐԱԿ, ՋՈՒՐ։

Լ'ՈՒՆԻՕՆ
ԵԱՆԿԸՆԱ ՎԱՐՇԸ ՎԷ ԷՕՄՐ ԻՇԻՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄՊԱՆԻԱՍԸ
1828 ՎԷ 1829ՏԱ ԹԷԷՍԻՍ ԳԸԼԸՆՄԸՇ
Մէրքէզի իտարէսի — Բարիզտէ, Վանտօմ մէյտանընտա 9 նումէրօլը
սայիրէի խուսուսիյէրինտէ

ՀԱՐԻՔ ՇԻՐՔԷՏԻ	ԷՕՄՐԻՒ ՇԻՐՔԷՏԻ
Սէրմայէ վէ իհթիեաթ 120,000,000 ֆր.	Սէրմայէ վէ իհթիեաթ 161,000,000 ֆր.
1902էտէ մազպութաթը 24,000,000 »	1902 մազպութաթը 12,000,000 »
Էօտէնէն զիյան 274,000,000 »	Էօտէնէն զիյան 129,000,000 »
Սիկուրթալը խանէլէրին գըյմէթի $21\frac{1}{2}$ միլիառ	Սիկուրթալը էօմիւր 272,000,000 »

ԳՈՒՇԻՐՔԷԹ կաեէթ մէսայիտ չէրաիթ իլէ Թիւրքիյատա սիկուրթա գայտ իտէր ԷՕՄԻՒՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱ չիւպէսի աախէ մէսայէթլիֆ սուրէթտէ վէ խուսուսի էհվէն ֆիյաթլարլա էօմիւր սիկուրթա իտէր։
ՇԻՐՔԷԹԻՆ ՊԱՆԳԱՍԸ «Օսմանլը Պանքասը» տըր. Թիւրքիա վէ Մէմալիքը Շարգիյէ իչիւն միւտիրիյէթը ումումիյէ = Սթամպոլտա, Սուլթան Համամընտա Քաթըրճը Օղլու Բասամը
Միւտիրի ումումիսի — ՍԻՄՕՆ ՊԱՑՍԷՐԼԵԱՆ
Միւտիր մուաւինի — ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ
Ղալաթատա այրուճա պիր Շիւպէսի օլտուղը կիպի Մէմալիքը Մահրուսէնին հէր թարաֆընտա սախի խուսուսի աժանլարը վար տըր։

ՆՇԱՆ ՋԱՄԻՉԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՄՈՄԵՐՈՒ
ԵՒ
ՄԿՐՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՈՒ

Կ'ուզէ՞ք հարսնիքներնուդ փայլը աւելցնել, գեղատեսիլ «էֆէ» մը տալ մոմերուն, դիմեցէք ՆՇԱՆ ՋԱՄԻՉԵԱՆի վաճառատունը, ուր բացի պատրաստ գտնուած մոմերէ կը պատրաստուին նաեւ մեծ խնամով վերջին նորաձեւութեամբ ճաշակաւոր մոմեր, անմրցելի աժան գիներով։ Կը գտնուին նաեւ հոն հայսի կիւպանտ, քօղք, քօղքի մետաքս, զարդարուած կողով, ծաղիկ, փետուր, եւն. եւն. եւն.։

Փութացէ՛ք, հարսնիքի Տէրեր, այցելել անգամ մը Նշան Ջամիչեանի հարսանեկան մոմերու ճոխ վաճառատունը, ուր ոչ միայն ձեր ճաշակը, այլ նաեւ ձեր քսակն ալ գոհացում պիտի գտնէ։

ՍԽԱԼ ՏԵՂ ՉԵՐԹԱՔ

ՆՇԱՆ ՋԱՄԻՉԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Քամանըօ խանի տակ, թիւ 86

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ
ԿԵՆԱՑ, ՀՐԴԵՀԻ, ԾՈՎՈՒ
ԿԱՅՍ. ԹԱԳ. ԱՐԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՎԻԷՆՆԱ 1860ԻՆ
Գրասենեակ Հաճօբուլօ խան, թիւ 52, 53, 54, 55, 56
ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ Գ. ՑԵՐԱՏԵԱՆ

Ֆէնիքս Օթրիշիէն Ընկերութեան կենաց ապահովագրութեան օրինակ մը. — 35 տարեկան մէկը որ կ'ուզէ ապահովագրել Ֆէնիքս Օթրիշիէն ընկերութեան 20000 ֆր.ի և քսանհինգ տարուան համար, տարեկան 925.80 ֆրք. պիտի վճարէ. ու պայմանաժամուն պիտի առնէ 31266 ֆրք. հնչուն դրամ ամբողջովին։ Իսկ եթէ մեռնի զոր օրինակ, 10 տարիէն իւր ժառանգորդները անմիջապէս պիտի առնեն 21314.62 ֆր.։

Այս ամէն գումարներ ԱՆՈՒԱՆԱԿԱՆ չեն, այլ ԻՐԱԿԱՆ. և Ֆէնիքս Օթրիշիէն ընկերութիւնն այս գումարներուն վճարումն կ'երաշխաւորէ իւր բոլորովին։

ԷԶԶԱԽԱՆԷԻ ԹՈՒՐՔԻՅԷ

Սիրքէճիտէ քաին (Էճզախանէի Թիւրքիյէ) [illegible]

[illegible]

ԷԶԶԱԽԱՆԷԻ ԹՈՒՐՔԻՅԷՅԷ ՄԻՒՏԱՎԻՄ ՀԷՔԻՄԸ ԱԹՕՊՕԱ
ԹՈՒՐՂՕԹԻ ԷՖ.— (Էմրազը տախիլիյէ, Թէնասիւլիյէ էֆրէնճիյէ) հէր կիւն էօյլէտէն սոնրա։

Բարիզ Տարիւլֆիւնունը թըպպիխիտէն ցիպլօմալը ՎԱԼԱՆԹԷՆ ՆԱԼԲԱՍ. — (Էմրազը ումումիյէ, զիւքիւր, ինաս, աթֆալ) [illegible] — Տիմիթրաքի ԷՖ. Սարիխս. — (Էմրազը տախիլիյէ, ճիլտիյէ, էֆրէնճիյէ) [illegible]

ՊԱԼԳԱՆ
ՍՕՖԻԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՇԻՐՔԷԹԻ
ՍԷՐՄԱՅԷ, ԻՀՋԻՅԱԹ, ԹԷՄԻՆԱԹ ՖՐ. 7500000

1899 սենէի [illegible]		19,534,276
»		460,267,203
»		1,433,965

[illegible]

Հիսսէտարանա 1896 սենէ $18\frac{1}{2}$ %, 1897 սենէ 18 %, 1898 սենէ 18 %, 1899 սենէ 16 % [illegible]

Շիրքէթին Պանքէրլէրի (Տէբօսա[illegible]) Դրէտի Լիօնէ, (Լօնտրա[illegible]) Անկլօ Աւստրիան Պանգ, (Սօֆիա[illegible]) Ցանգ Նասիօնալ Պիւլկար.
Թիւրքիա իչիւն ումումի աժէնթէ ԱՐՇԱԿ ՌԻՆՃԵԱՆ
Ղալաթա, Քահրամանզատէ խան. Գ. Նք Օթթօմանի գարշուսընտա

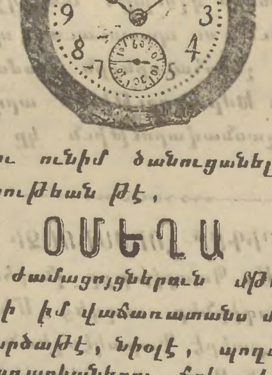

Պատիւ ունիմ ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ,
ՕՄԵՂԱ
գրպանի ժամացոյցներուն մթերանոցը կը գտնուի իմ վաճառատանս մէջ ուր ոսկիէ, արծաթէ, նիքէլ, պողպատէ և նիքելէ առարկաներու ճոխ պէսպիսութիւն մըն ալ կայ։
Վաճառատուն՝ ԷՄ. Ժ. ՄԷՐՃԱՆՕՖ Պոլիս
8—6

Տէր եւ Տնօրէն ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՊԻՒՐԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ
ՓԱՍՏԱԲԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
ՅԵՐԻՏ ԱՍԻՔԵՆԱՋԻ
ԵՒ
ԱՐՄԵՆԱԿ ՇԱՀՈՒՊ
(ՉԷՈՒՐԻԿԵԱՆ)
Սատըգիյէ խան Ն. 26, Պահչէ Գաբու
Կ. Պոլիս
Չափաւոր վարձատրութեամբ՝
Կ'ստանձնեն Հուգուգի, Ճէզայի, Թիճարէթի և Շէրիի ջնջարիբեալ ամէն տեսակ դատական գործեր։
Կը խմբագրեն պայմանագրութիւններ, բրօթէսթօներ, ակէնտագրեր, տեղեկագրեր և ամէն կարգի պաշտօնական և անպաշտօն գրութիւններ։
Կը կատարեն Թուրքերէն, հայերէն, ֆրանսերէն, և անգլիերէն լեզուներով փոխադարձ թարգմանութիւններ։
Գաւառներէն կ'ընդունին Իսթինաֆի և Թէմյիզի գործեր և անոնց վերաբերեալ պարզ հետապնդումներ։
Տրամագրելի ժամեր ունին պատասխանելու դատական խորհրդակցութեանց։
Գաղտնապահութիւն, Ուղղամտութիւն, Արագութիւն։ 7—30

ԹՕՍԻ ՄԻՏԱԼ, ՓԱՐԻԶ 1900

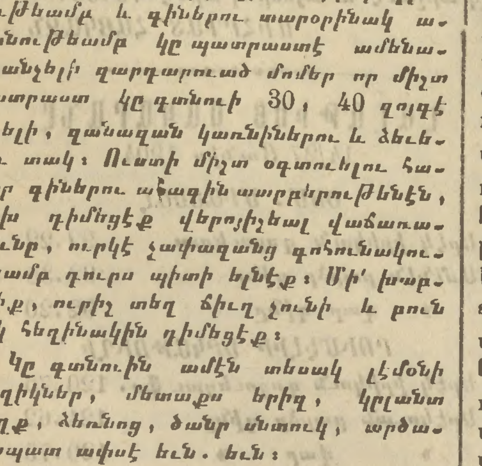

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ-ՔԱՐՄԷԼ ԸՆԿ.
ԱՆԱՐԱՏ ԳԻՆԻՆԵՐ ԵՒ ՔՕՆԵԱՔՆԵՐ
ՌԻՇՕՆ-ԼԸ-ՍԻՕՆԻ (Պաղեստին) մեծ մառաններէն
ԱՄԷՆ ՏԵՂ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ. — ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ԵՒ ՄԹԵՐԱՆՈՑ
Ղալաթիոյ Քարաֆը, Հիւքէ Թոմաքէզ, թիւ 145—147

Բարիզի բժիշկ. կաճառին բրօֆէսէօր Ժ. ԲՈՒՇԷԻ
Պոռտոյի գիտական կաճառէն Բրօֆ. ԿԱՅՕՆԻ
Համաշխարհային քաղաքապետութեան քիմիագէտ Ա. ԷՆՕԲԻ և այլ նշանաւոր գիտուններու վկայութեամբ,
ՄԵՐ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ԵՆ
ԲՆԱԿԱՆ, ՕԳՏԱԿԱՐ ԵՒ ԴԱՐՄԱՆՈՂ
ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԵԼ
ՎԱՃԱՌԱՆԻՇԻՆ

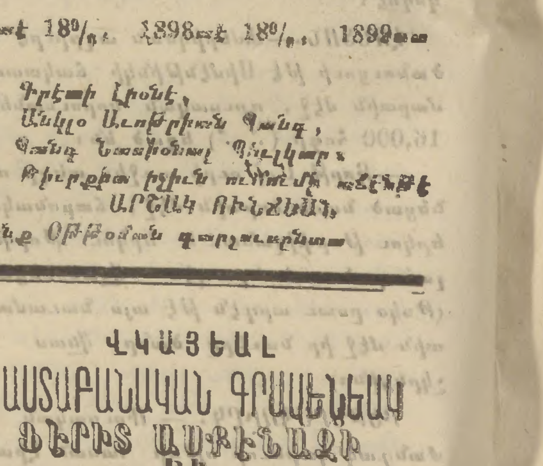

ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ